

Χονδροβλαστικοί όγκοι των οστών.

Γενικά χαρακτηριστικά

- **Παραγωγή χόνδρου/χονδροειδούς τουλάχιστον εστιακά**
- **Ετερογενής ομάδα: καλοήθεις → υψηλής κακοήθειας όγκοι**
- **Καλοήθεις όγκοι: συνήθως τυχαία ακτινολογικά ευρήματα (ασυμπτωματικοί)**
- **Κακοήθεις όγκοι: σχετίζονται σχεδόν πάντοτε με πόνο**
- **Τα ακτινολογικά χαρακτηριστικά είναι κεφαλαιώδους σημασίας για τη διαφορική διάγνωση καλοήθων / κακοήθων όγκων**

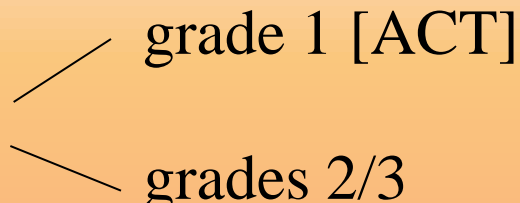
Χονδροβλαστικοί όγκοι οστών

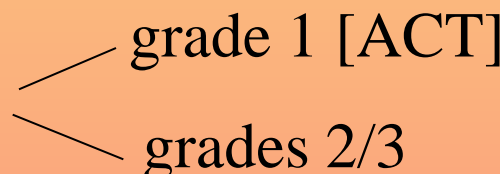
Καλοήθειες

- Χονδρομεσεγγυματικό αμάρτωμα του θωρακικού τοιχώματος
- Οστεοχόνδρωμα
- Παράδοξη παροστική οστεοχονδρωματώδης υπερπλασία
- Οστεοχονδρομύξωμα
- Συνοβιακή χονδρωμάτωση
- Χόνδρωμα
- Χονδροβλάστωμα
- Χονδρομυξοειδές ίνωμα

Κακοήθειες

- Χονδροσάρκωμα

Κεντρικό
grade 1 [ACT]
grades 2/3

Περιφερικό
grade 1 [ACT]
grades 2/3

- Περιοστικό αποδιαφοροποιημένο χονδροσάρκωμα
- Μεσεγγυματικό χονδροσάρκωμα
- Διαυγοκυτταρικό χονδροσάρκωμα

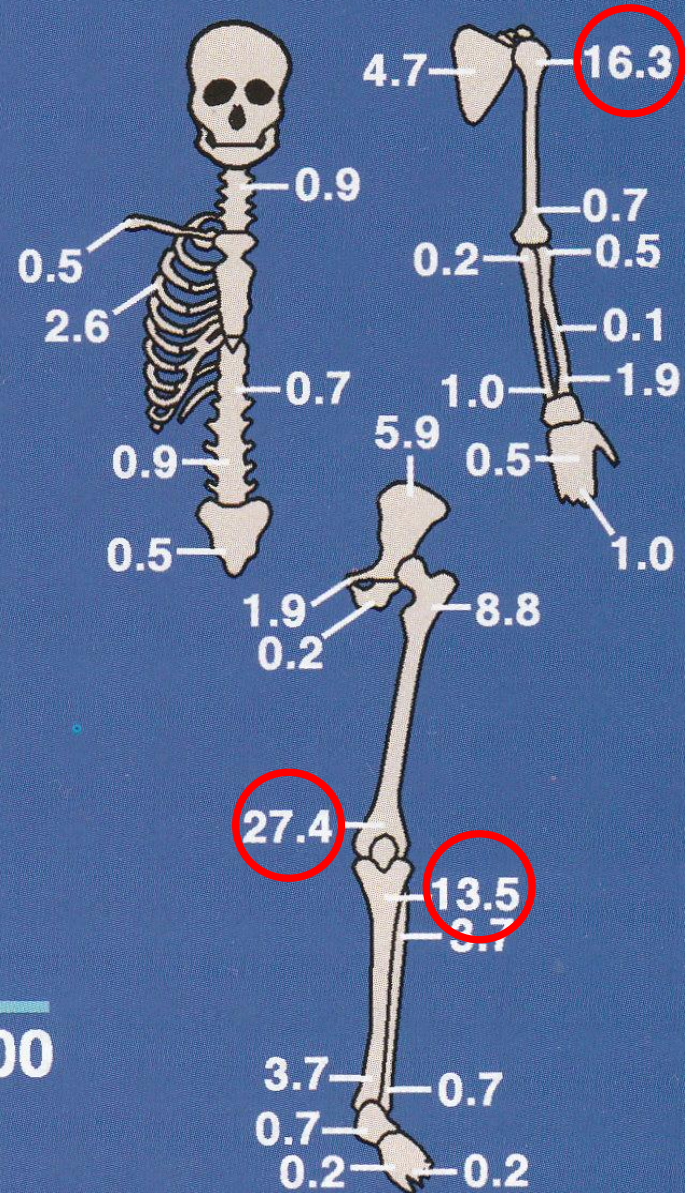
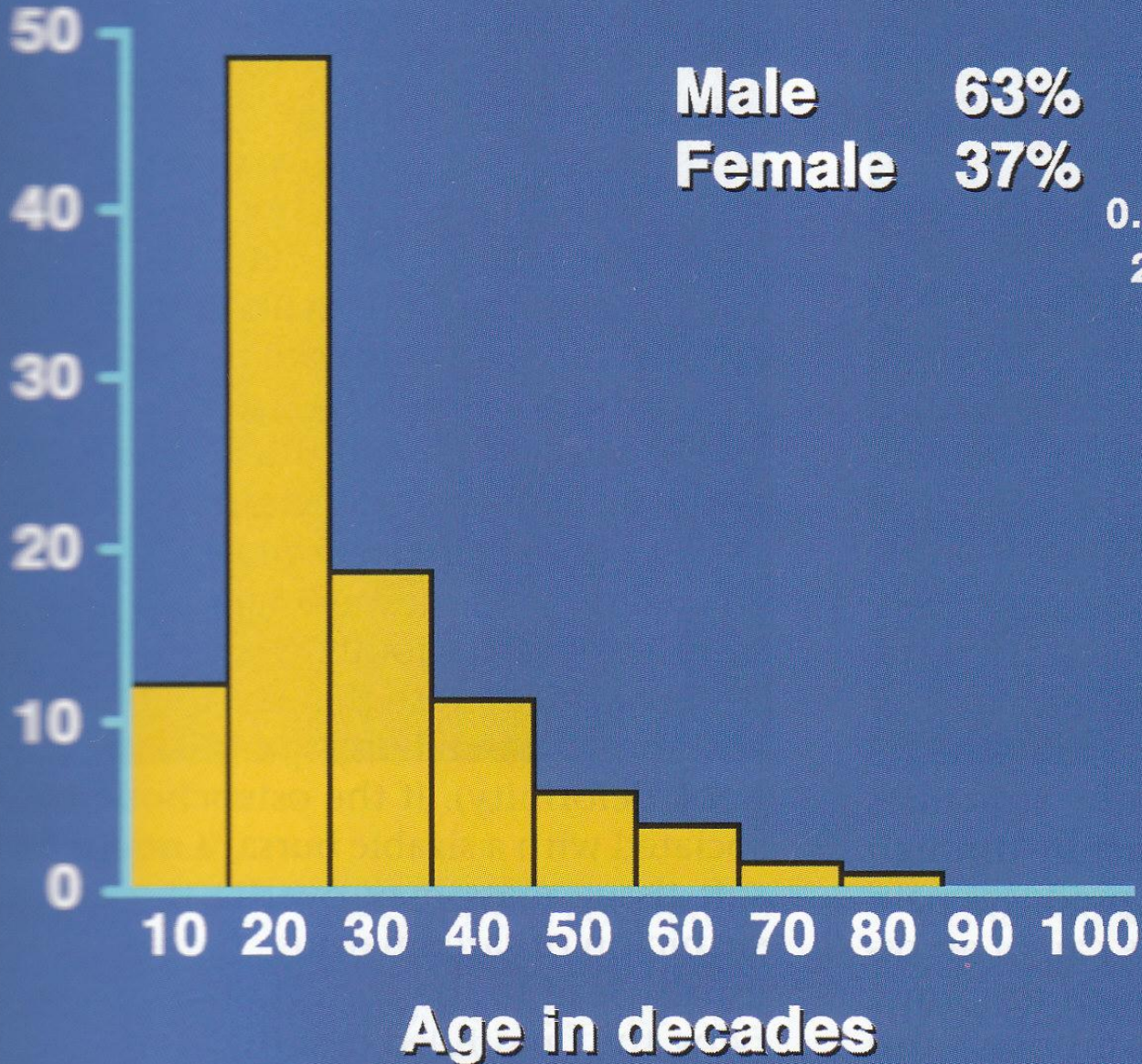
Οστεοχόνδρωμα

- **Ορισμός:** Οστέινη αλλοίωση που προβάλλει στην εξωτερική επιφάνεια του οστού, καλύπτεται από χόνδρο και περικλείει μυελό που συνέχεται με εκείνον του υποκείμενου οστού
«εξόστωση» → αναφέρεται σε σχέση με εκφυλιστική οστεοαρθροπάθεια
- Συχνότερος πρωτοπαθής όγκος των οστών (35% των καλοήθων/8% όλων των όγκων)
- Πολλαπλά οστεοχονδρώματα → 15% των περιπτώσεων - αυτοσωματικός επικρατών χαρακτήρας

Osteochondroma

n=946

Male 63%
Female 37%

Οστεοχόνδρωμα

- **Κλινικά χαρακτηριστικά:**
  - ασυμπτωματική αλλοίωση
  - ψηλαφητή μάζα
  - κάταγμα στην περιοχή του μίσχου
  - φλεγμονή του υπερκείμενου ορογόνου θυλάκου
- **Επιδεινούμενο άλγος ή/και αύξηση μεγέθους → ένδειξη κακοήθους εξαλλαγής (<1% σε μονήρη και 1-3% σε πολλαπλά οστεοχονδρώματα)**

Οστεοχόνδρωμα

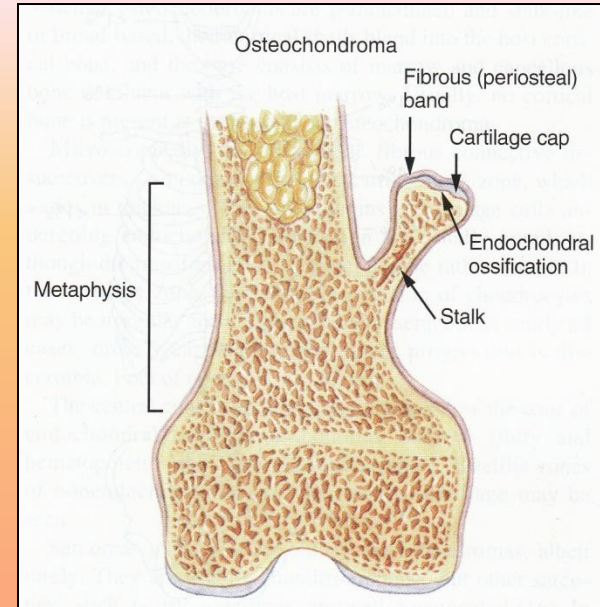
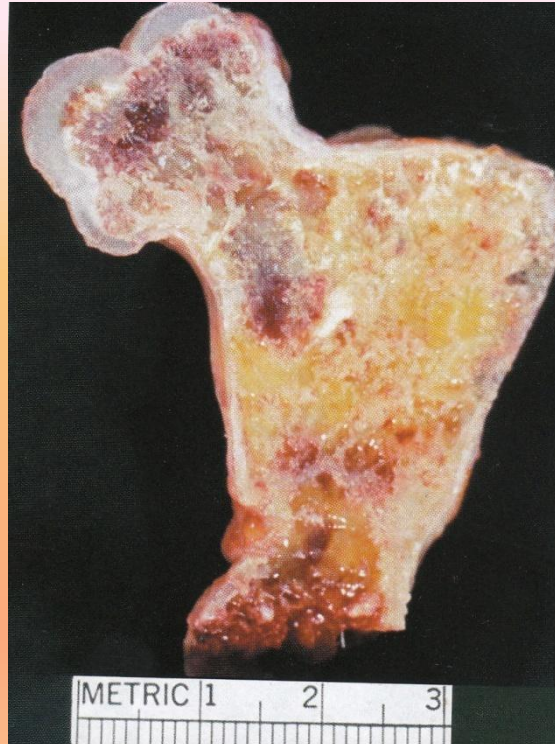
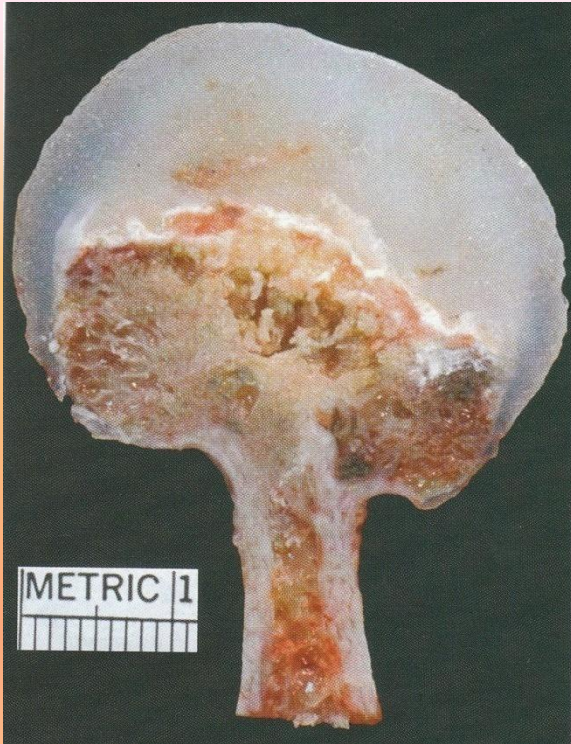

Έμφιση αλλοίωση

Άμφιση αλλοίωση

Οστεοχόνδρωμα

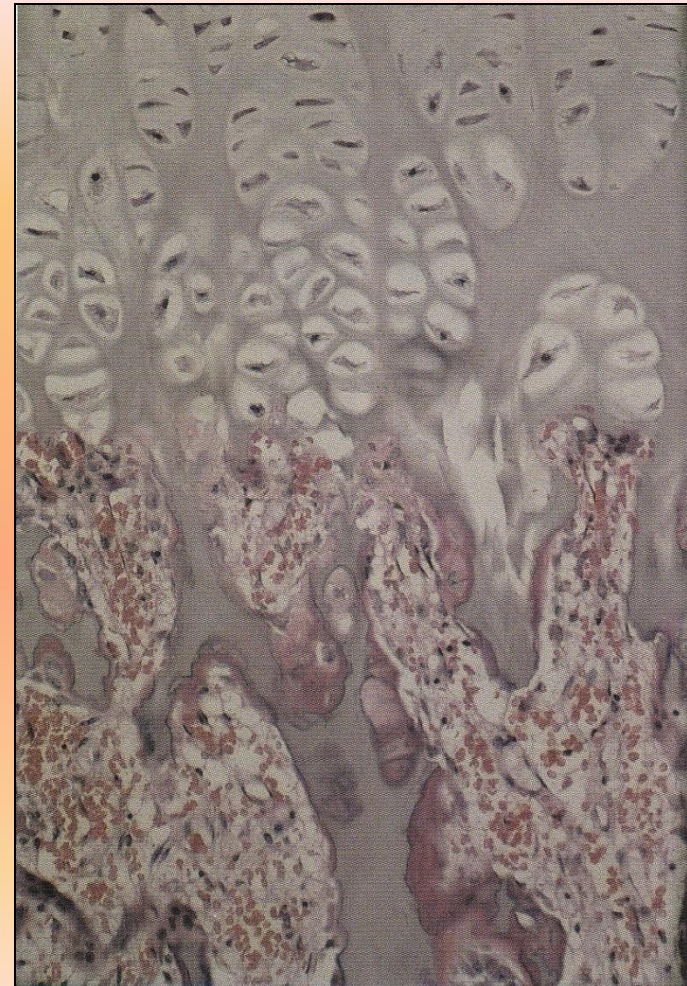
Έμμοσχη αλλοίωση
με σχετικά
πεπαχυσμένη
χόνδρινη καλύπτρα

Επιφάνεια διατομής
έμμοσχου
οστεοχονδρώματος

Οστεοχόνδρωμα

Μικροσκοπικά ευρήματα

- Περιχόνδριο συνεχόμενο με εκείνο του αντίστοιχου οστού επενδύει την εξωτερική επιφάνεια της χόνδρινης καλύπτρας
- Στηλιδωτή διάταξη των χονδροκυττάρων στη βάση της καλύπτρας (→ομοιότητα με επιφυσιακή πλάκα)
- Οστεοδοκίδες ξεκινούν από την χόνδρινη καλύπτρα
- Ενδοχόνδρινη οστεοποίηση
- Σε μια ιστολογική τομή πρέπει να περιέχονται χόνδρος και οστόν!

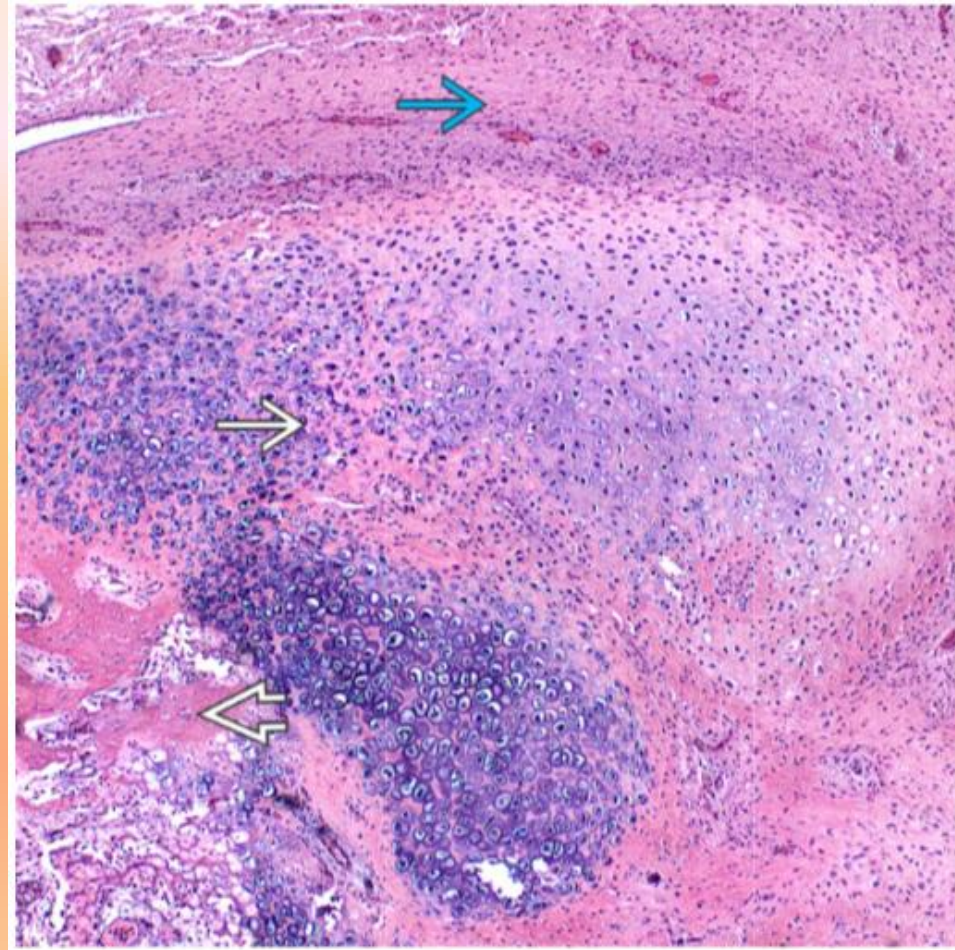
Παράδοξη παροστική οστεοχονδρωματώδης υπερπλασία (BPOP)

Ορισμός: Καλοήθης, επιφανειακά αναπτυσσόμενη αλλοίωση από ατρακτόμορφα κύτταρα, οστούν και χόνδρο, η οποία μιμείται οστεοχόνδρωμα, ανθηρή αντιδραστική περιοστίτιδα και παροστικό οστεοσάρκωμα

Εντόπιση: Μικρά οστά άνω και κάτω άκρων (75%) (μεγάλος δάκτυλος > αντίχειρας, δείκτης), σπάνια (25%) σε μακρά οστά (διάφυση/μετάφυση) – Συνήθως ~ 1εκ

Κλινική εικόνα: -Ενίοτε επώδυνη και ταχέως αναπτυσσόμενη αλλοίωση
-50% τοπική υποτροπή

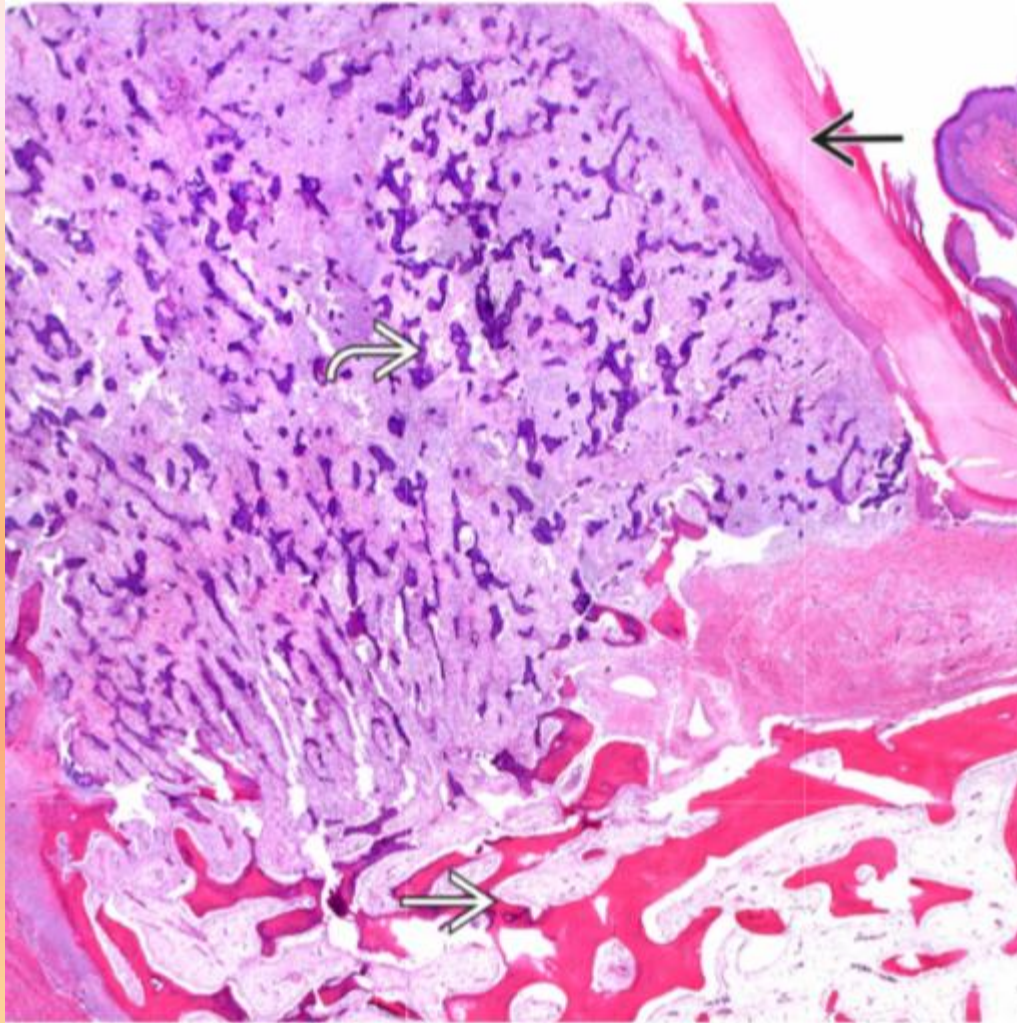
(BROR) – Ιστολογική εικόνα

Ομοιότητα με οστεοχόνδρωμα:
οστέινος μίσχος και χόνδρινη
καλύπτρα - άθικτος φλοιός

Χαρακτηριστικές 3 στιβάδες:
Κυτταροβριθής ινώδης ιστός (μπλέ βέλος),
κυτταροβριθής χόνδρος (λευκό βέλος)
ενδοχόνδρινη οστεοποίηση (κορυφή βέλους)

(BROR) – Ιστολογική εικόνα

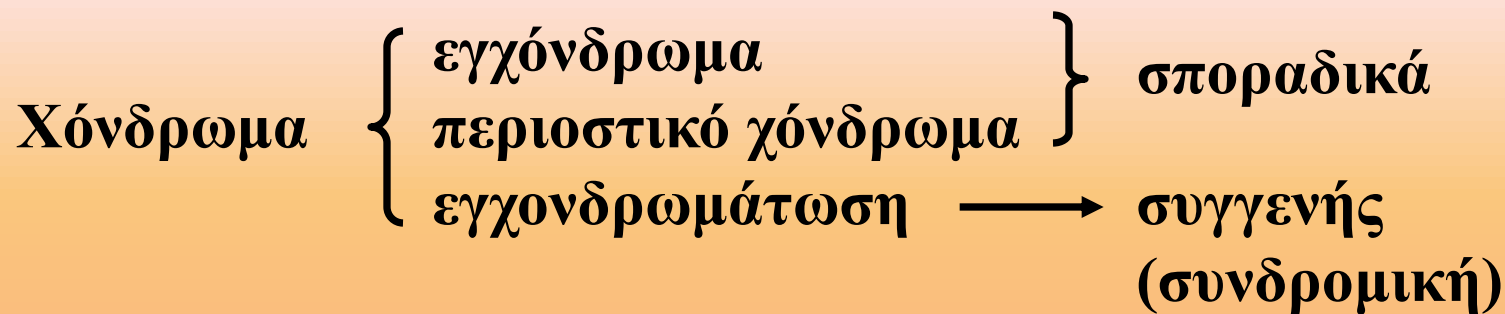
Παρουσία **'blue bone'** στη θέση ενδοχόνδρινης οστεοποίησης χαρακτηριστικό διαφοροδιαγνωστικό εύρημα

(BROR) – Διαφορική διάγνωση

- **Οστεοχόνδρωμα:** - Χόνδρος τύπου επιφυσιακής πλάκας
  - Απουσία κυτταροβριθούς χόνδρου
  - Συνέχεια της αλλοίωσης με το σπογγώδες οστόύν
- **Ανθηρή αντιδραστική περιοστίτιδα:** - Ινώδης ιστός και αδρό πεταλιώδες οστόύν
  - Απουσία χόνδρου
  - Απουσία 3 στιβάδων
- **Παροστικό οστεοσάρκωμα:** - Άτυπα ατρακτόμοφρα κύτταρα γύρω από παράλληλα φερόμενες οστικές δοκίδες
  - Σπάνιο σε μικρά οστά
  - Ενίσχυση MDM2

Απουσία 'Blue bone'

Χονδρώματα

- **Ορισμός:** Ομάδα καλοήθων όγκων υαλοειδούς χόνδρου, που διαφέρουν αναφορικά με την εντόπιση και την κλινική εικόνα

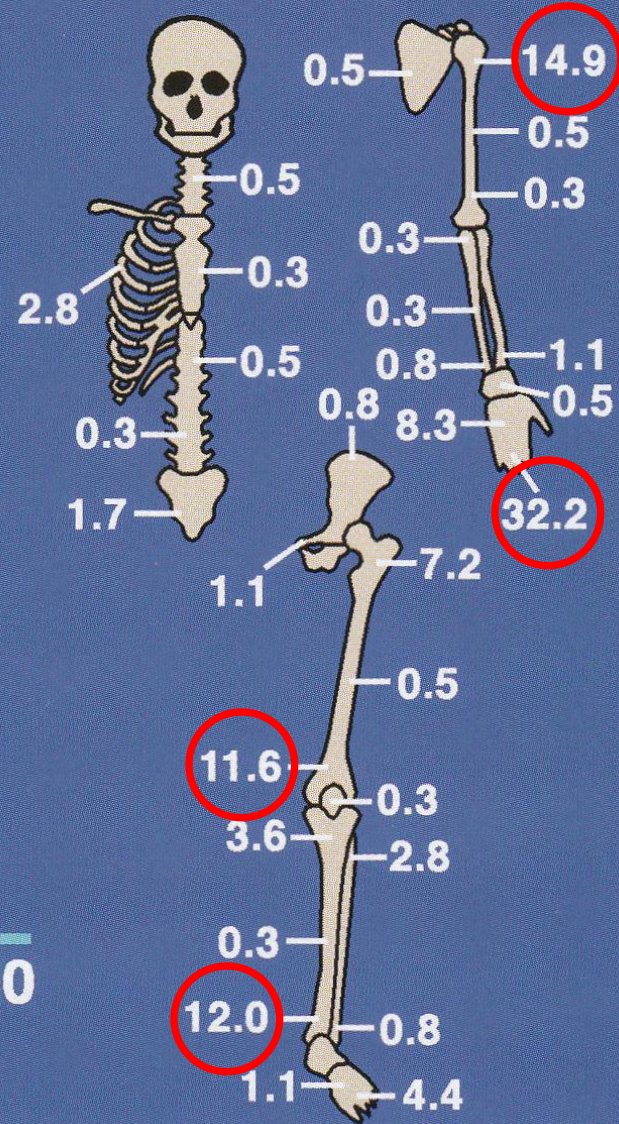
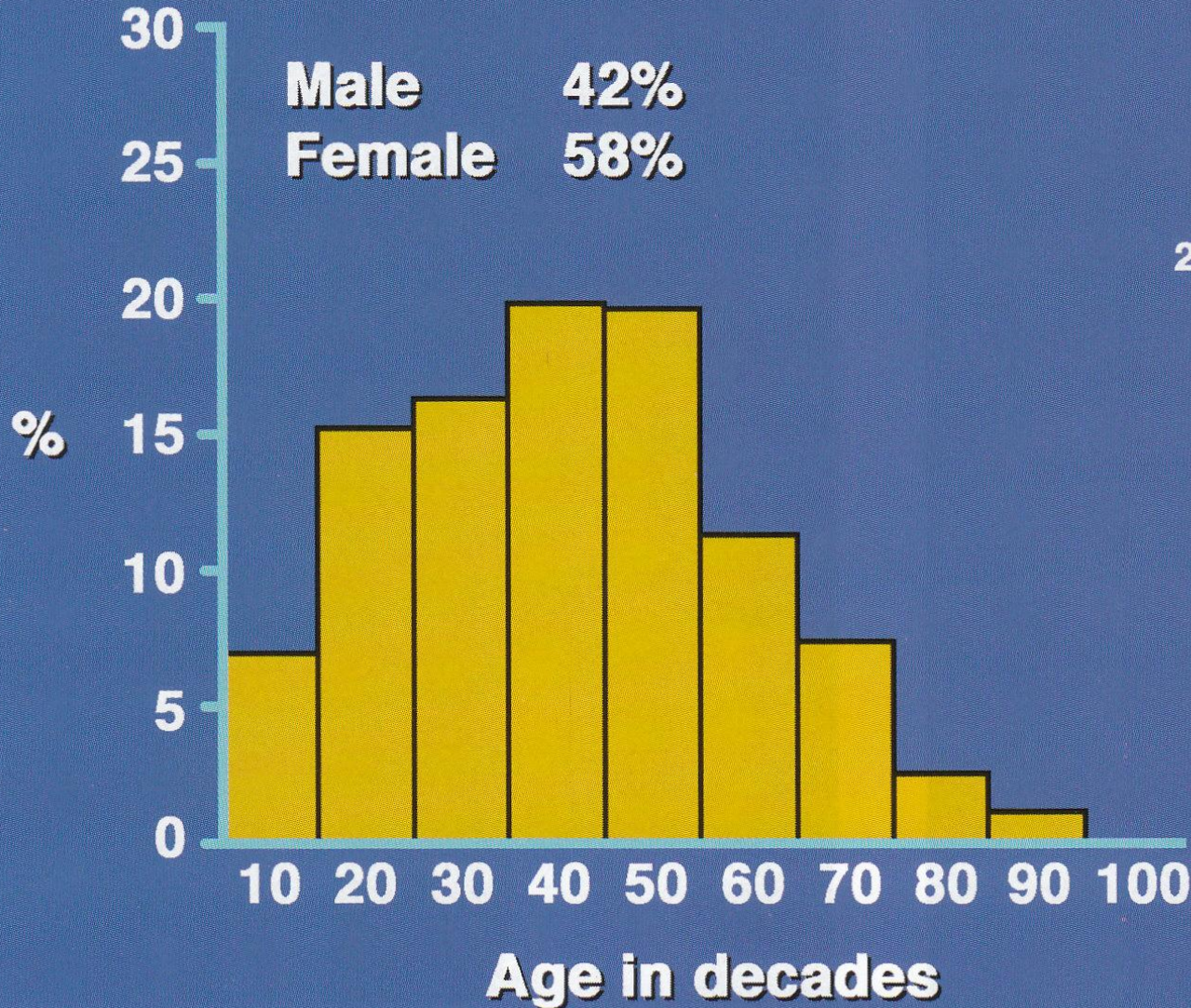
Εγγόνδρωμα

- **Ανάπτυξη στο μυελό του οστού**
- **Επίπτωση: 10-25% όλων των καλοήθων οστικών όγκων**
- **Κλινική εικόνα:**
  - **μικρά οστά → διεύρυνση του φλοιού → παθολογικό κάταγμα**
  - **μακρά οστά → ασυμπτωματικό**
- **«Εγγόνδρωμα» αναπτυσσόμενο σε μακρό οστούν και συνοδευόμενο από πόνο → υπόνοια χονδροσαρκώματος**

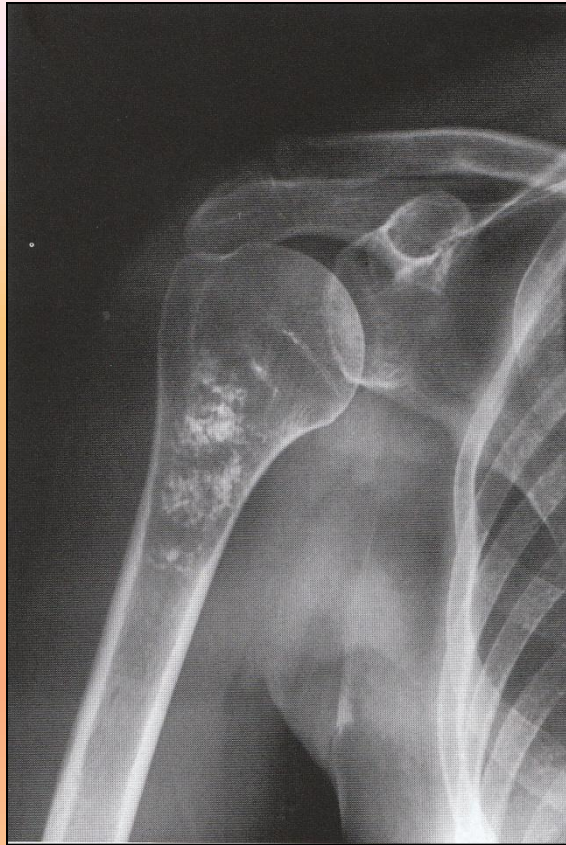
Chondroma

n=363

Male 42%
Female 58%

Εγχόνδρωμα

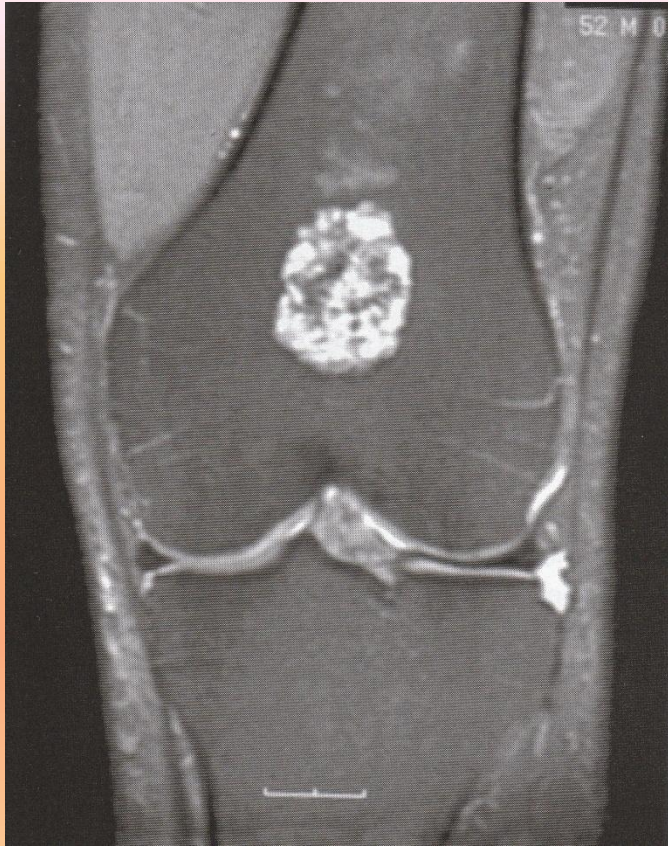
Εγχόνδρωμα μακρού
οστού: στικτές
αποτιτανώσεις

Εγχόνδρωμα μικρού οστού με
διεύρυνση του φλοιού &
εντυπώματα στην ενδοστική
επιφάνεια (endosteal scalloping)

Εγχόνδρωμα

T2-MRI: περίγραπτη αλλοίωση
υψηλού σήματος με περιοχές
χαμηλής έντασης σήματος

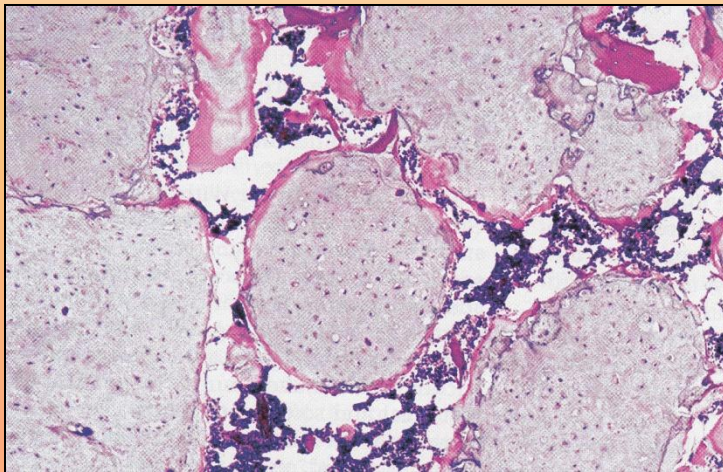
Καλά περιγεγραμμένος
λοβωτός όγκος

Εγγόνδρωμα.

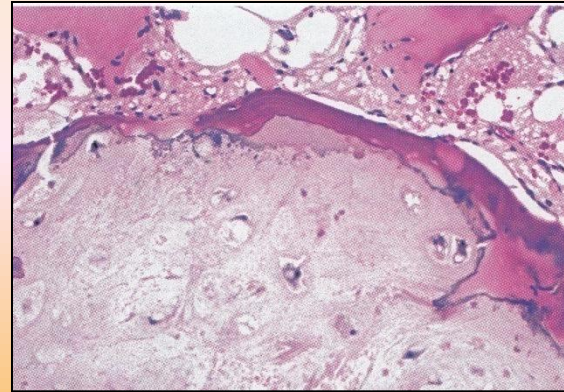
Μικροσκοπική εικόνα

- **Λόβια χόνδρου διαχωριζόμενα από αιμοποιητικό μυελό (μακρά /πλατέα οστά) & περιβαλλόμενα από αντιδραστικό οστούν**
- **Κυτταροβρίθεια μικρή (μακρά/πλατέα οστά) ή αυξημένη (μικρά οστά)**
- **Μυξοειδής εκφύλιση συνήθως εστιακή**
- **Πυρήνες μικροί πυκνωτικοί (μακρά/πλατέα οστά) ή ευμεγέθεις με παρουσία διπύρηνων χονδροκυττάρων**
- **Απουσία (συνήθως) μιτωτικής δραστηριότητας**
- **Απουσία διήθησης φλοιού**
- ★ **Η ιστολογική εικόνα ενός εγγονδρώματος σε μικρά οστά μπορεί να μιμείται έντονα χονδροσάρκωμα σε μακρά οστά (απαραίτητα κλινικά/απεικονιστικά στοιχεία)!**

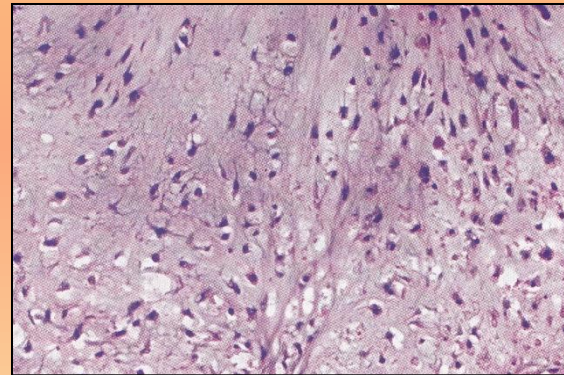
Εγχόνδρωμα

Λόβια χόνδρου
εντός του μυελού
των οστών

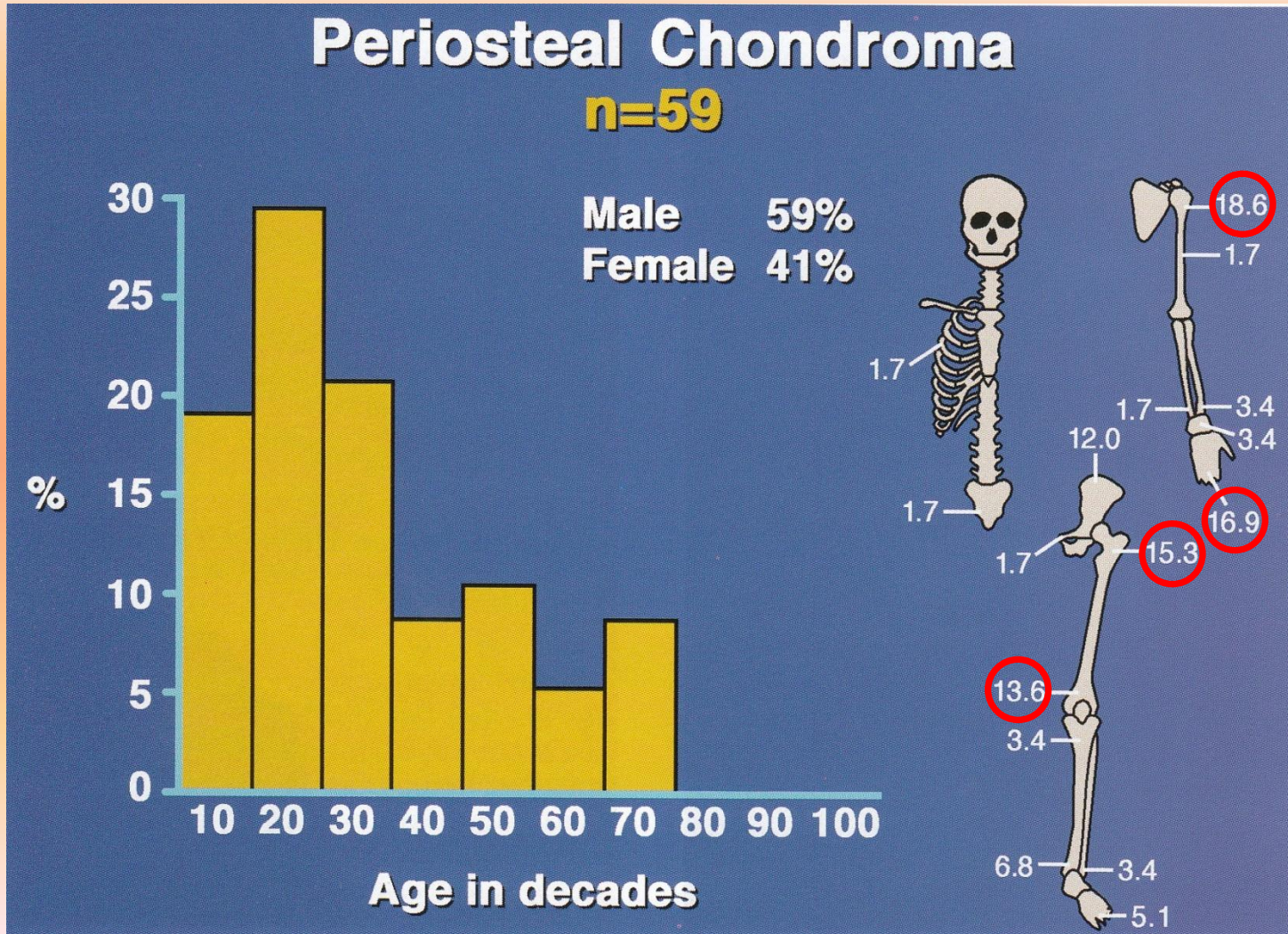
Περιχαρακώση από
πεταλιώδες οστόν

Αυξημένη κυτταροβρίθεια, εστιακή
μυξοειδής εκφύλιση, ευμεγέθεις
πυρήνες (εγχόνδρωμα μικρών οστών)

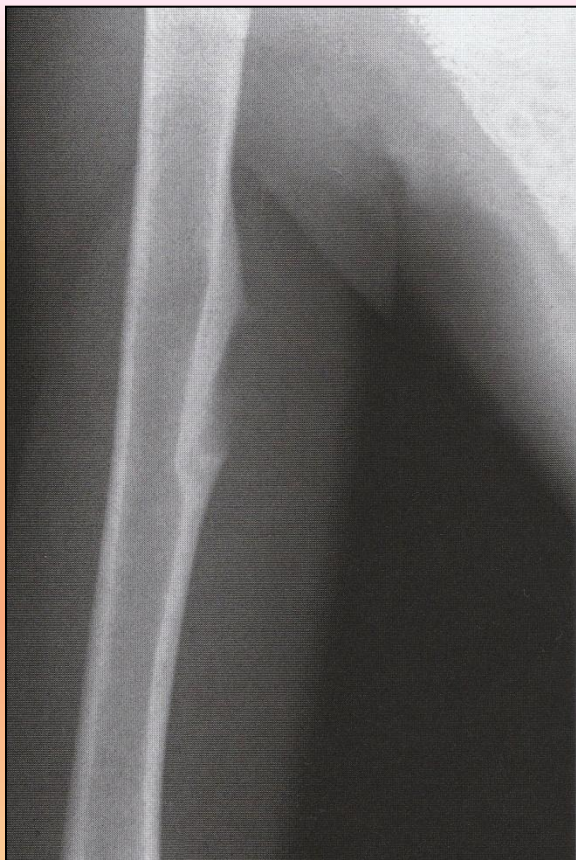
Περιοστικό χόνδρωμα

- Αναπτύσσεται από το περίσσειο στην επιφάνεια του οστού
- Συχνά επώδυνο, συνήθως <6 εκ.

Περιοστικό χόνδρωμα.

Ακτινολογικά - Μακροσκοπικά ευρήματα

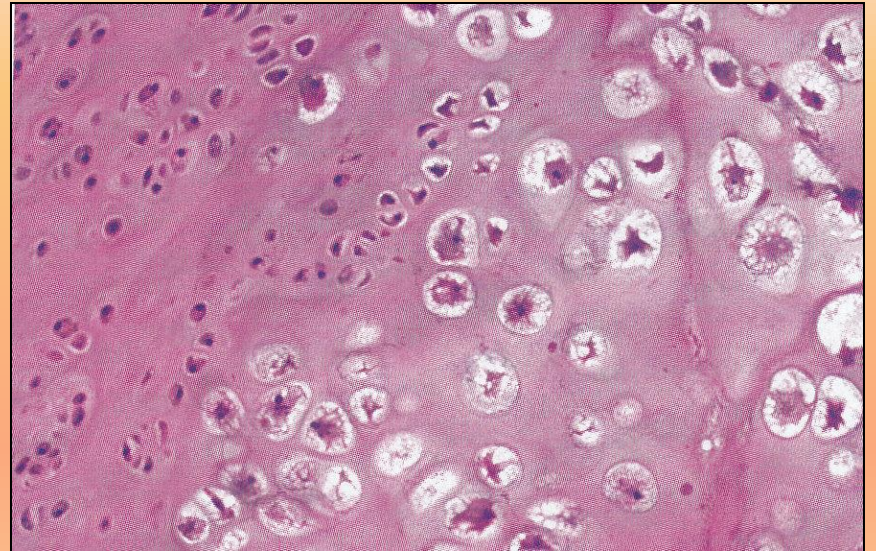
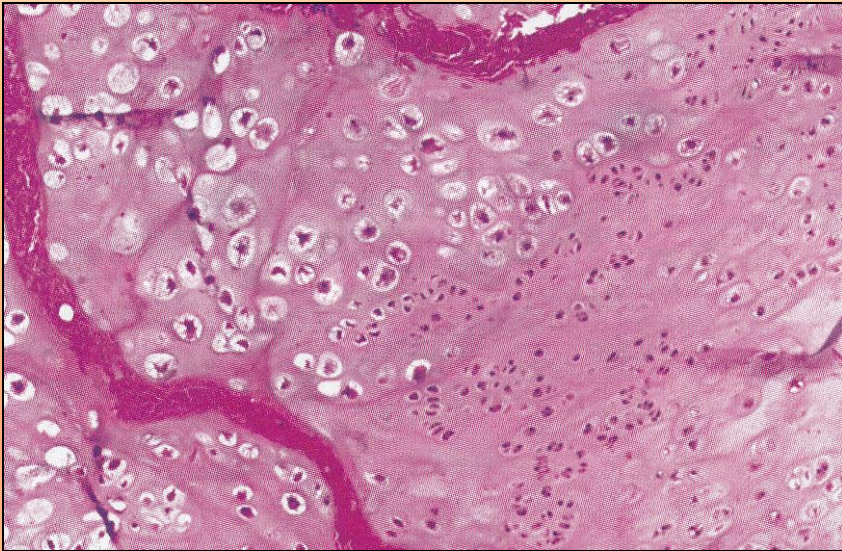

Περιοστική αλλοίωση σαφώς
αφοριζόμενη από τη μυελική
κοιλότητα με σκληρυντικό οστούν

Μικρή καλά περιγεγραμμένη
αλλοίωση αναπτυσσόμενη στο φλοιό
& επεκτεινόμενη στα μαλακά μόρια -
απουσία επέκτασης στο μυελό

Περιοστικό Χόνδρωμα. Μακροσκοπικά ευρήματα

Αυξημένη κυτταροβρίθεια και ήπια πυρηνική ατυπία

Εγchonδρωμάτωση

Πολλαπλά εγchonδρώματα

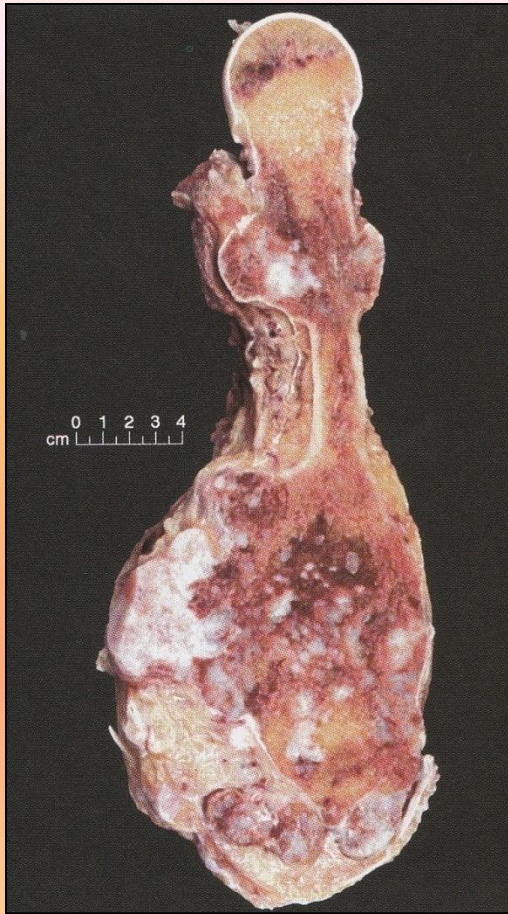
Σκελετικές δυσπλασίες:

Νόσος Ollier → πολλαπλά εγchonδρώματα κυρίως στη μια πλευρά του σκελετού

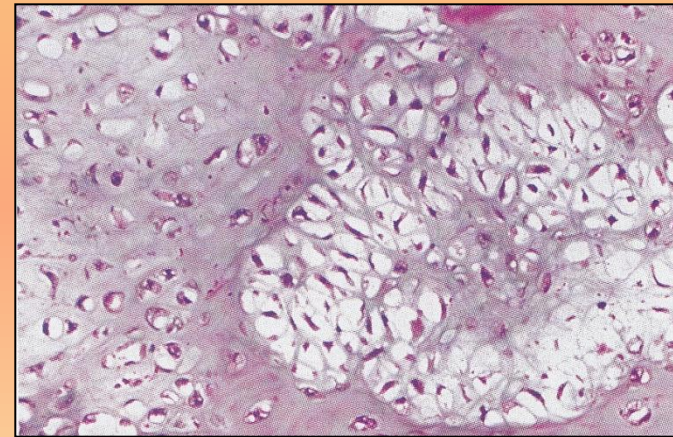
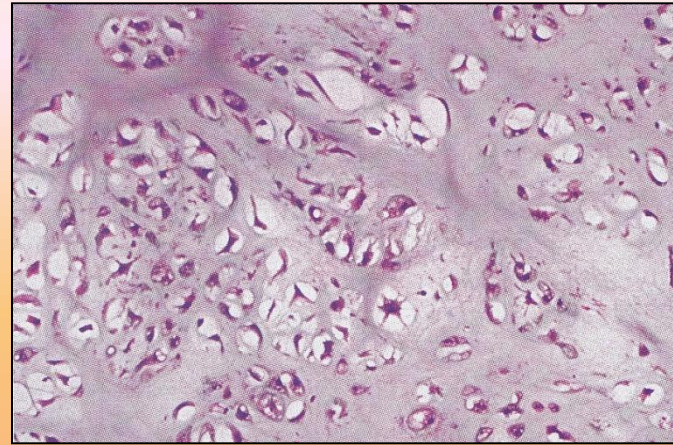
Σύνδρομο Maffucci → πολλαπλά εγchonδρώματα & αγγειώματα των μαλακών μορίων

**Κίνδυνος κακοήθους εξαλλαγής: 25% για τη νόσο Ollier
20-30% για το
σύνδρομο Maffucci
(ποικίλες κακοήθειες)**

Νόσος Ollier

Πολλαπλά οζίδια χόνδρου
σε όλο το μήκος του μηριαίου

↑ κυτταροβρίθεια, ήπια ατυπία,
επιμήκεις πυρήνες

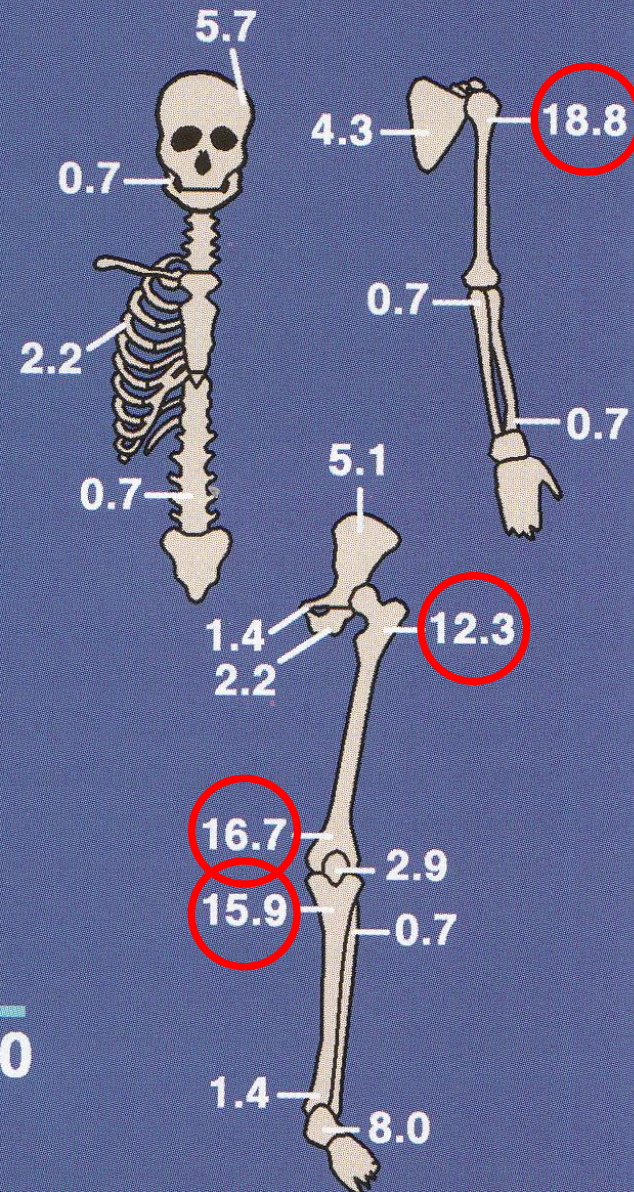
Χονδροβλάστωμα

- **Ορισμός:** Καλοήθης οστικός όγκος που χαρακτηρίζεται από την παρουσία χονδροειδούς, αναπτύσσεται στις επιφύσεις των μακρών οστών σκελετικά ανώριμων ατόμων και δημιουργεί ιστολογικά διαφοροδιαγνωστικά προβλήματα με τον οστικό γιγαντοκυτταρικό όγκο
- **Συχνότητα:** <2% όλων των οστικών όγκων
- **Κλινική εικόνα:** Εντοπισμένος πόνος μακράς διάρκειας και δυσκαμψία της άρθρωσης

Chondroblastoma

n=138

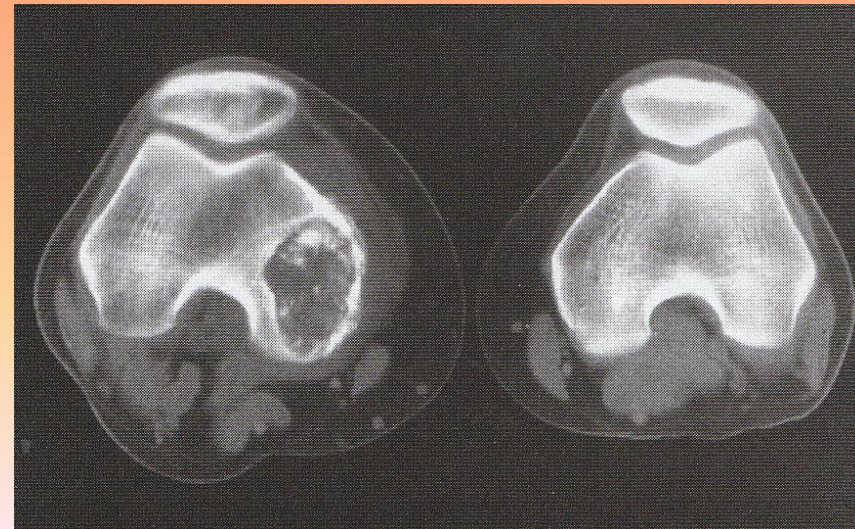
Male 59%
Female 41%

Χονδροβλάστωμα.

Ακτινολογικά ευρήματα

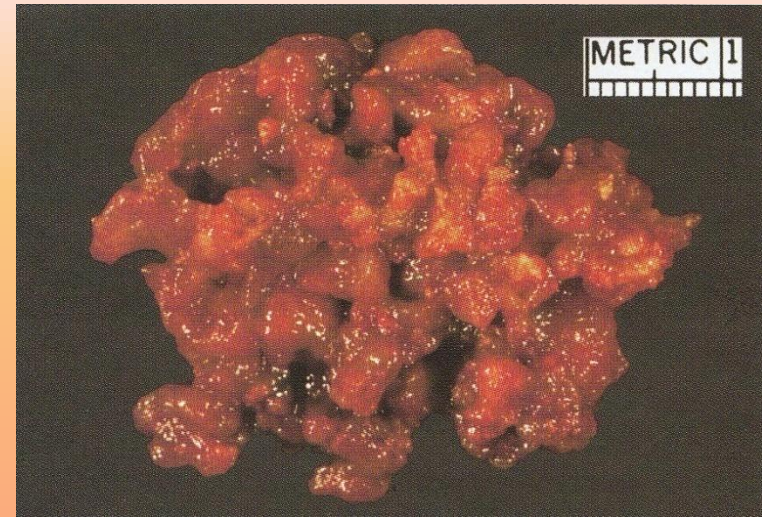
- Λυτική αλλοίωση στην επίφυση (→ μετάφυση) μακρών οστών
- Προσβολή μυελού
- Συνήθως <5 εκ
- Σκληρυντική περιφέρεια (50%)
- Περιοστική αντίδραση (10%)
- Περιογκικό οίδημα (MRI)

Χονδροβλάστωμα.

Μακροσκοπικά - Μικροσκοπικά ευρήματα

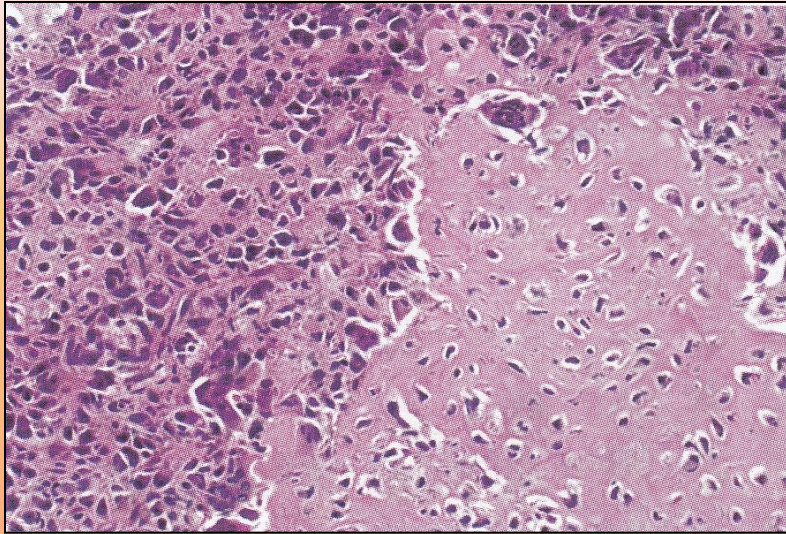
- Λοβιώδες πρότυπο
- Ποικίλος αριθμός γιγαντοκυττάρων
- Μονοπύρηννα κύτταρα με εντομή του πυρήνα (χονδροβλάστες)
- Απουσία εμφανούς πυρηνίου
- ↓ Μιτώσεις
- Χονδροειδές
- Αποτιτάνωση δίκην ‘δαντέλλας’
- Ενίοτε: ατρακτόμορφα/επιθηλιόμορφα κύτταρα, αιμαγγειοπερικυτωματώδης αρχιτεκτονική, ανευρυσματική μορφολογία

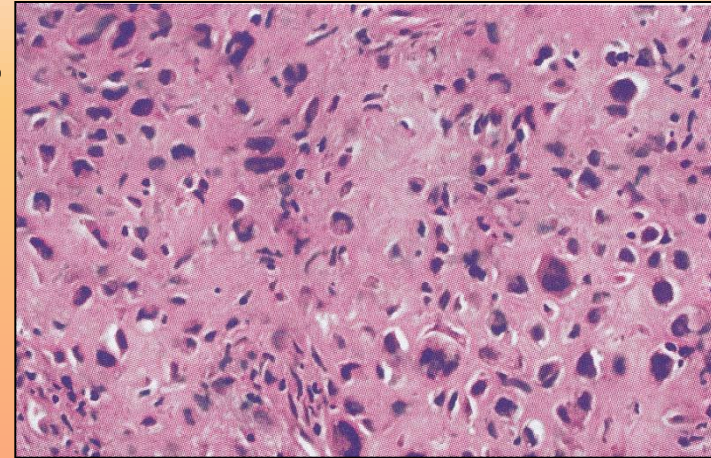
Καστανόφαιος
λοβωτός όγκος με
κιτρινωπές περιοχές
αποτιτάνωσης

Χονδροβλάστωμα.

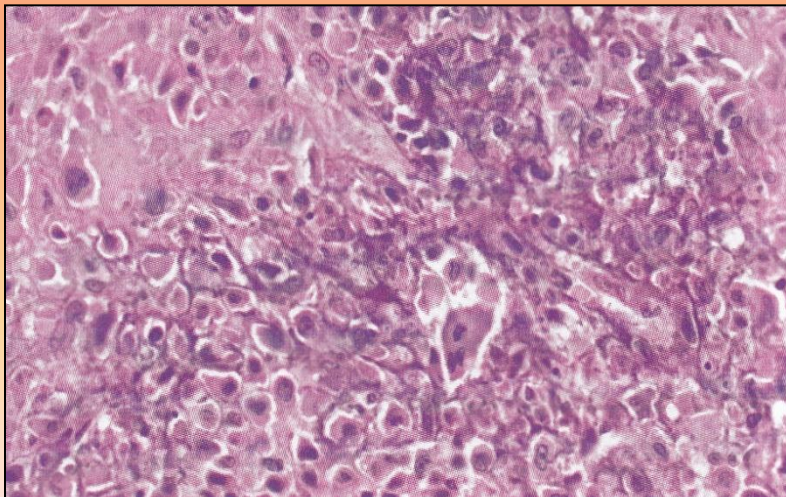
Μικροσκοπικά ευρήματα

**Χονδροειδές,
μονοπύρηννα
κύτταρα,
γίγαντοκύτ-
ταρα**

Άτυπα κύτταρα

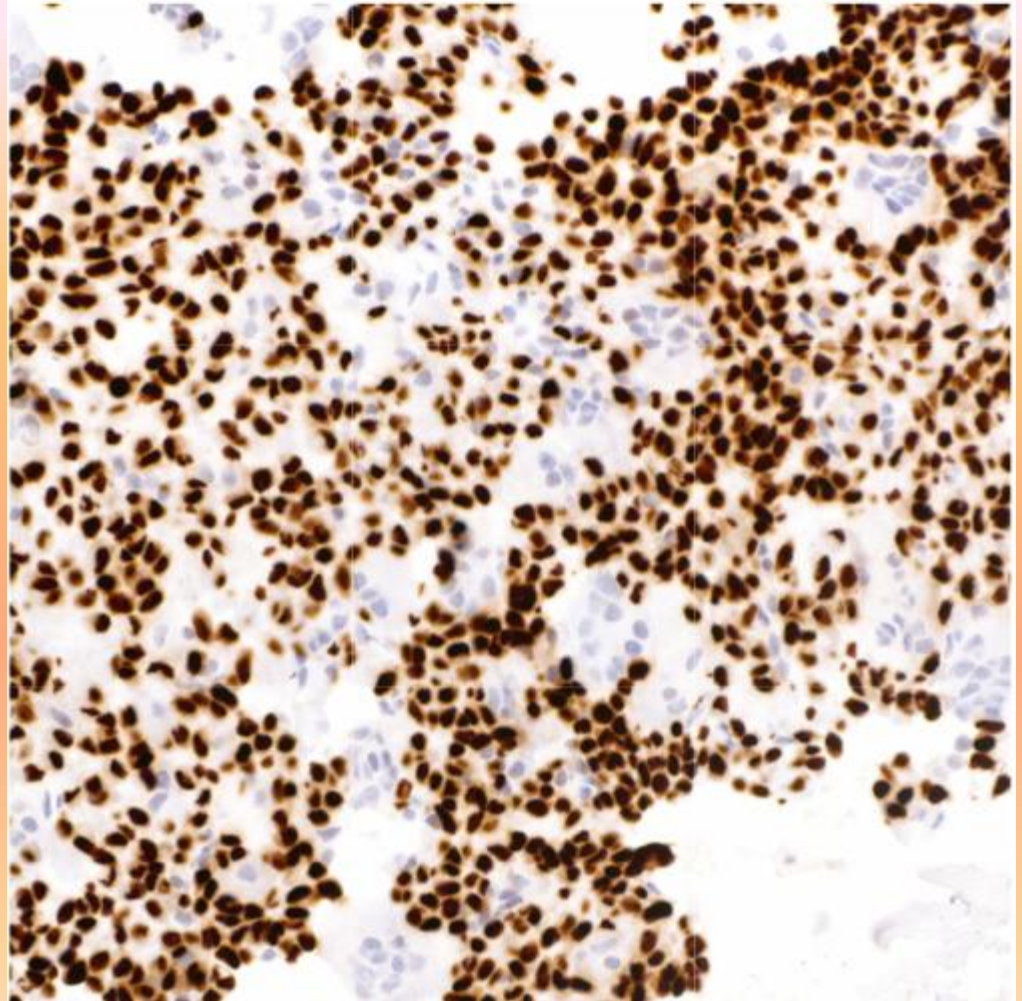

**Αποτιάνωση
δίκηνη
'δαντέλλας'**

Χονδροβλάστωμα.

**Ανοσοφαινότυπος: S100,
SOX9, DOG1, p63, SMA,
KerAE1/AE3, ERG**

**Μοριακά ευρήματα:
Μετάλλαξη H3F3K36M,
κατά κανόνα H3F3B**

Χονδροβλάστωμα.

Διαφορική διάγνωση

1. Γιγαντοκυτταρικός όγκος οστών

Απουσία χονδροειδούς - αποτιάνωσης

Απουσία πυρηνικών εντομών

Απουσία αντιδραστικής σκλήρυνσης

(σκελετικά ώριμα άτομα)

2. Χονδρομυξοειδές ίνωμα

Εντόπιση

3. Οστεοσάρκωμα

Αρχιτεκτονική δίκην ‘ταπήτιου’

Διήθηση οστού

Χονδροβλάστωμα

- Πρόγνωση:
  - Ποσοστό υποτροπής μετά από απόξεση: 10-18%
  - «Επιθετικό χονδροβλάστωμα»: τοπική υποτροπή - «καλοήθεις» πνευμονικές μεταστάσεις
- Η ιστολογική εικόνα δεν προδικάζει τη βιολογική συμπεριφορά

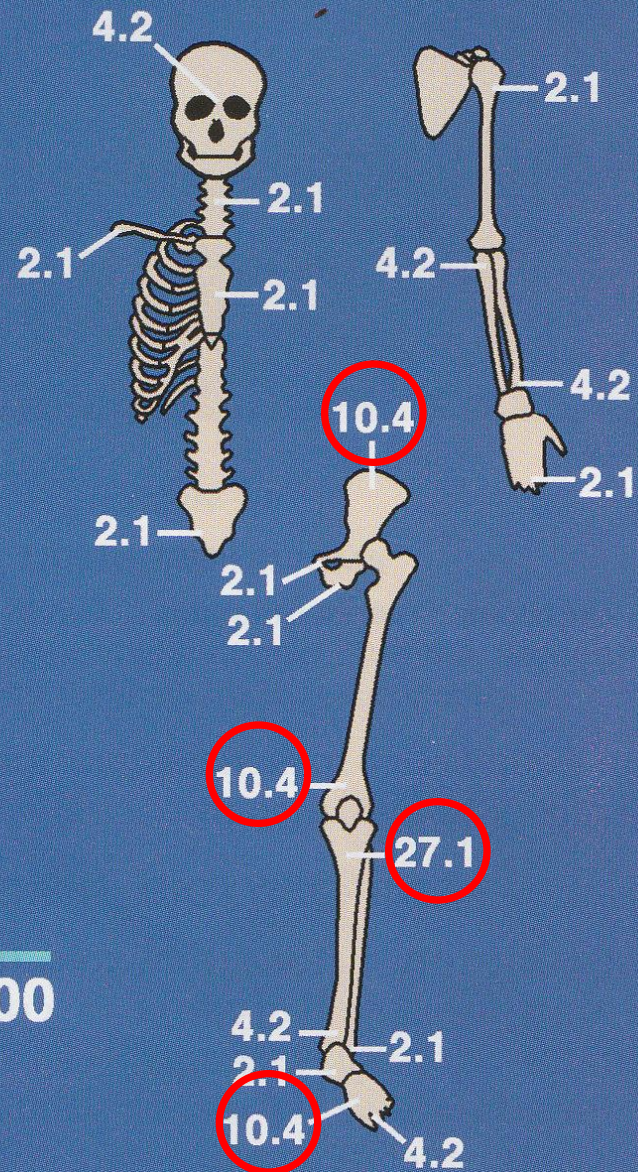

Χονδρομυξοειδές ίνωμα

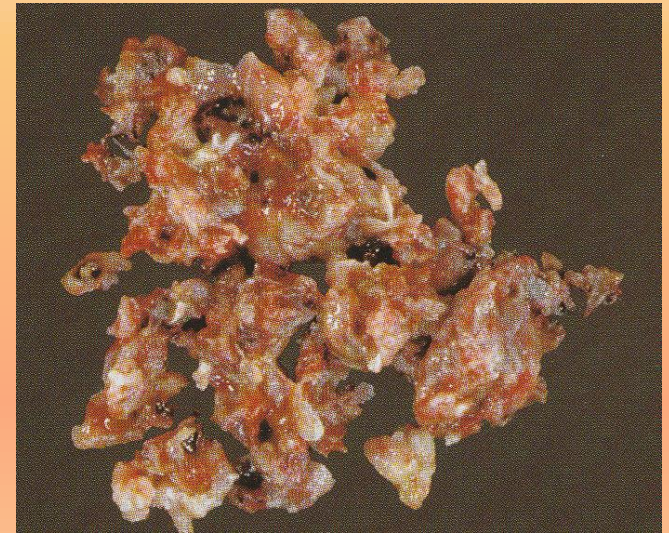
- **Ορισμός:** Καλοήθης όγκος της μετάφυσης των μακρών οστών αποτελούμενος από λόβια ατρακτόμορφων ή αστεροειδών κυττάρων και μυξοειδές/χονδροειδές υπόστρωμα
- Πολύ σπάνιος
- **Κλινική εικόνα:** Πόνος μακράς διάρκειας
Διόγκωση και παθολογικά κατάγματα (σπανιότερα)

Chondromyxoid Fibroma

n=48

Χονδρομυξοειδές ίνωμα. Ακτινολογικά και μακροσκοπικά ευρήματα

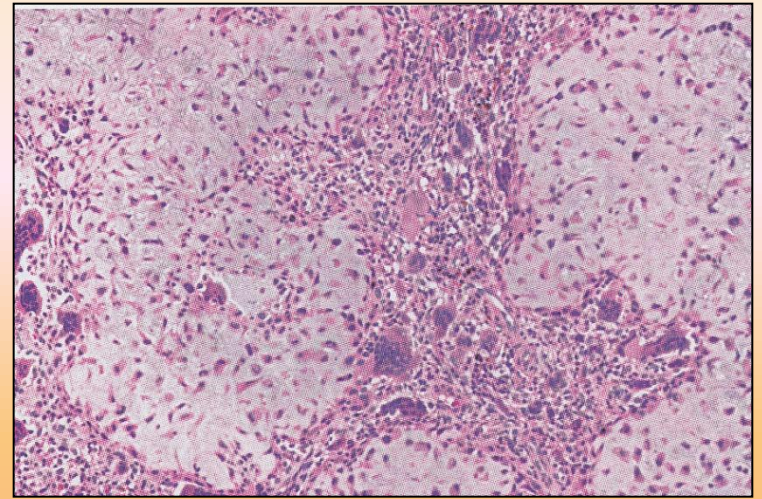
**Περιγραπτή λυτική
αλλοίωση στην
υπερκονδύλια
περιοχή του άπω
μηριαίου**

**Λυτική αλλοίωση
στο κέντρο της εγγύς
φάλαγγας του μεγάλου
δακτύλου (ομοιότητα
με εγχόνδρωμα)**

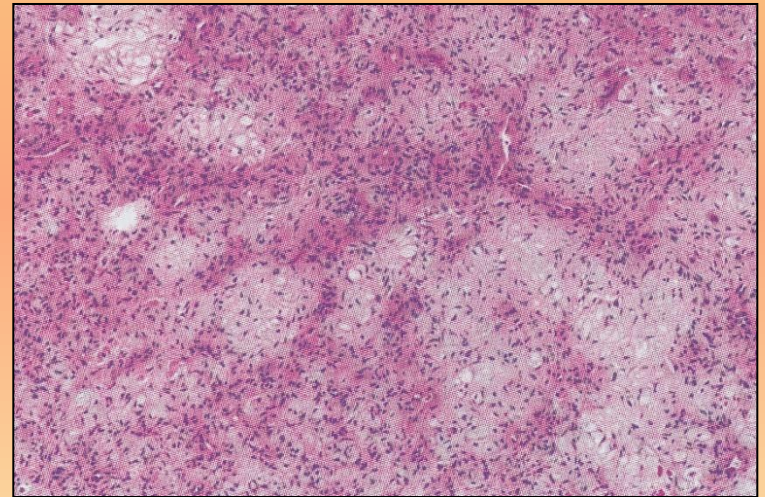
Ζελατινώδης όψη

Χονδρομυξοειδές ίνωμα - Μικροσκοπικά ευρήματα

- Λοβιώδες πρότυπο
- Ατρακτόμορφα/αστεροειδή (σπάνια επιθηλιόμορφα) κύτταρα
- Μυξοειδές υπόστρωμα
- ↑ κυτταροβρίθεια στην περιφέρεια των λοβίων
- Οστεοκλαστικού τύπου γιγαντοκύτταρα μεταξύ λοβίων
- Σπάνια υαλοειδής χόνδρος
- (Εκφυλιστική) ατυπία (20-30%)
- Σπάνιες μιτώσεις
- SMA/CD34 + στην περιφέρεια των λοβίων
- ERG και SOX9 σε ατρακτόμορφα και αστεροειδή κύτταρα
- S100+ σε χονδρόμορφες και ενίοτε μυξοειδείς περιοχές

Μακρολοβιώδες πρότυπο

Μικρολοβιώδες πρότυπο

Χονδρομυξοειδές ίνωμα. Διαφορική διάγνωση

- **Χονδροσάρκωμα**

Ακτινολογικά ευρήματα

Πυρηνική ατυπία

Απουσία ↓ κυτταροβρίθειας στο κέντρο των λοβίων

- **Χονδροβλάστωμα**

Επιφυσιακή αλλοίωση

Απουσία μυξοειδούς υποστρώματος

- **Πρόγνωση:** πιθανότητα τοπικής υποτροπής 20% μετά από απόξεση της βλάβης

Χονδρομεσεγχυματικό αμάρτωμα του θωρακικού τοιχώματος

Ορισμός: Καλοήθης αλλοίωση εμφανιζόμενη στις πλευρές αποτελούμενη από **χόνδρο, κύστεις και ατρακτόμορφα κύτταρα**

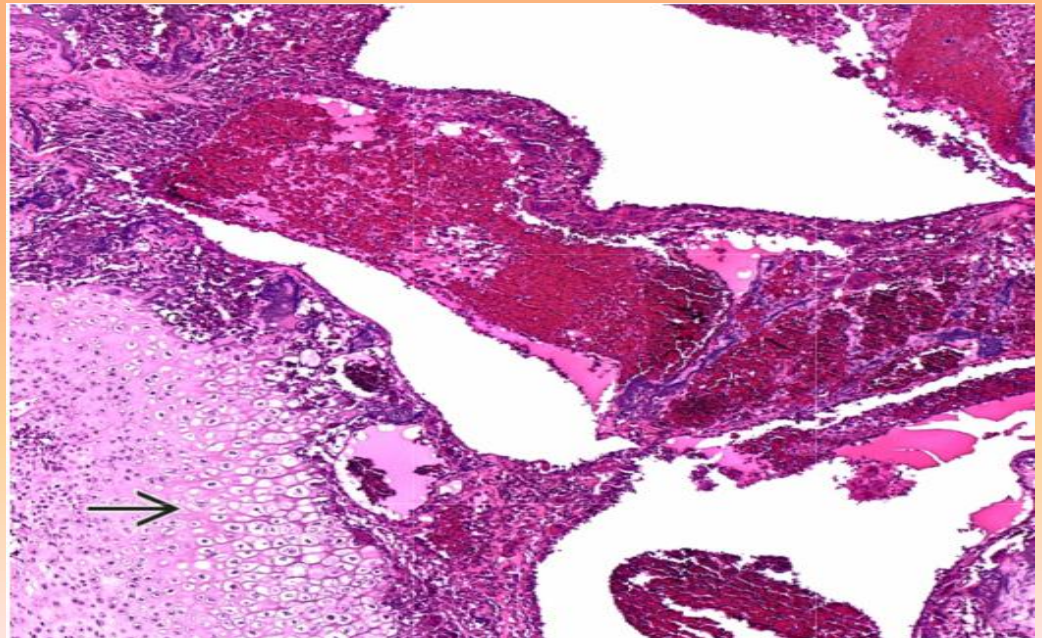
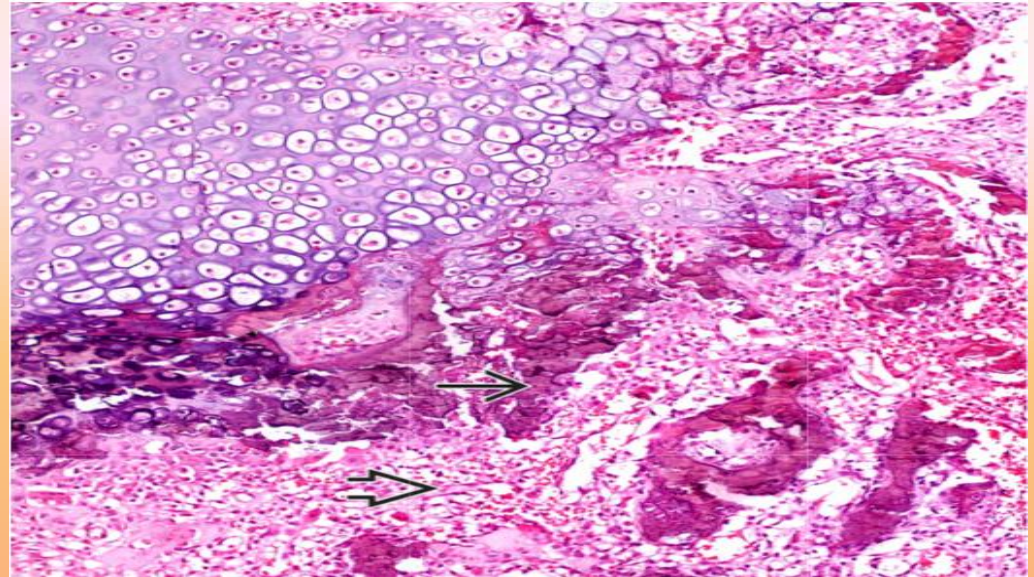
Κλινικά χαρακτηριστικά:

- Προσβολή 1 ή περισσότερων πλευρών, σπάνια στη σπονδυλική στήλη
- Εμφάνιση σε **νεογνά – νήπια, σπάνια σε ενήλικες**
- Παραμόρφωση θωρακικού τοιχώματος

Χονδρομεσεγγυματικό αμάρτωμα του θωρακικού τοιχώματος – Ιστολογικά ευρήματα

- Οζίδια χόνδρου τύπου επιφυσιακής πλάκας
>κυτταροβριθή με ήπια ατυπία
- Κυστικοί χώροι με αίμα, τύπου ανευρυσματικής κύστης
- Ατρακτοκυτταρικό στοιχείο
>κυτταροβριθές, μιτωτικά δραστήριο
>περιοχές κολλαγονοποίησης
- Αδρό πεταλιώδες οστούν

Οστεοχονδρομύξωμα

Ορισμός: Καλοήθης, ενίοτε τοπικά επιθετική αλλοίωση με παραγωγή χονδροειδούς και οστεοειδούς και εκτεταμένης παρουσίας μυξοειδούς εκφύλισης, κατά κύριο λόγο σε ασθενείς με σύνδρομο Carney

Ηλικία: παιδιά > ενήλικες

Εντόπιση: ρινική περιοχή, διάφυση κερκίδας και κνήμης > πλευρές, θωρακικό τοίχωμα και σπονδυλική στήλη

Απεικονιστικά ευρήματα: - Λυτική **περισστική** αλλοίωση με **περισστική** αντίδραση
- **Εκτατική αλλοίωση** με σκληρυντικές και λυτικές περιοχές

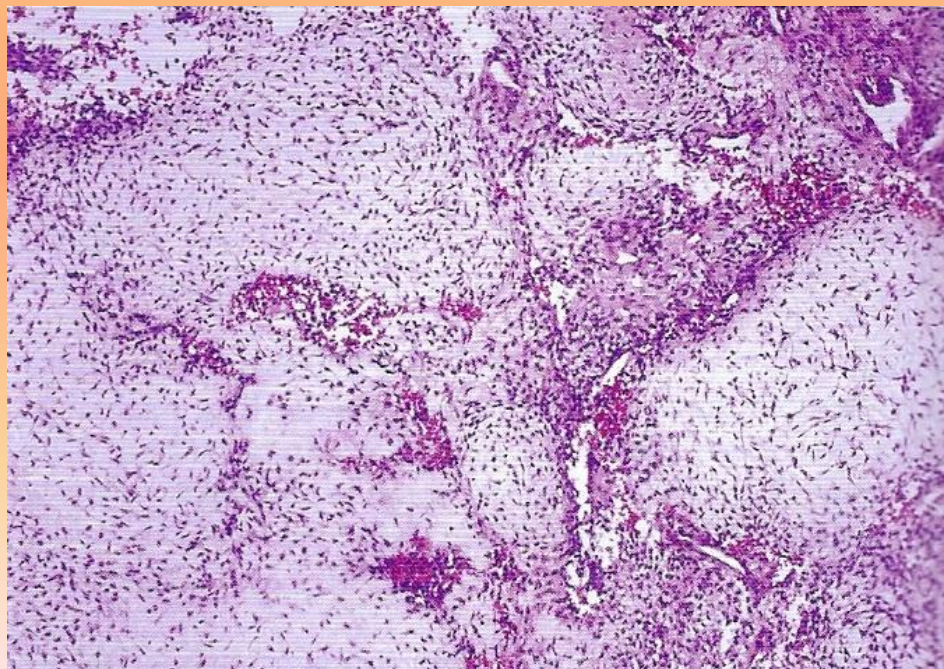
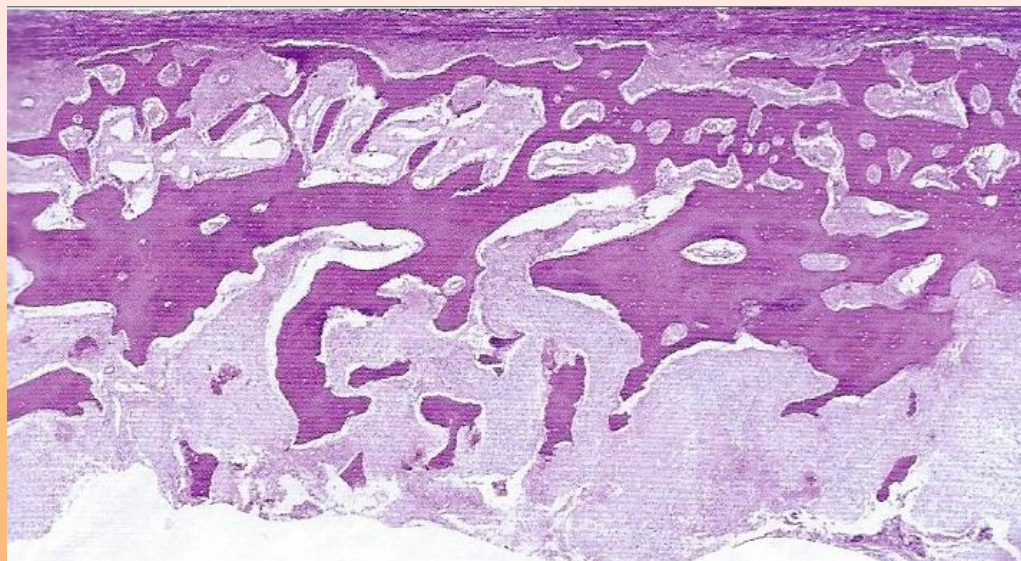

Οστεοχονδρομύξωμα – Ιστολογικά ευρήματα

- Πολυγωνικά αστεροειδή, υποστρογγυλα ή ενίοτε ατρακτόμορφα κύτταρα, πλούσια σε γλυκογόνο, σε λοβιώδεις αθροίσεις ή διάχυτα αναπτυσσόμενα
- Απουσία ατυπίας, σπάνιες μιτώσεις
- Θεμέλια ουσία: ασθενώς βασεόφιλη έως χονδρομόρφη
- Κύτταρα τύπου χονδροβλάστης και οστεοβλάστης
- Παρουσία ώριμου χόνδρου και όζων υαλοειδοποιημένου ινώδους οστού που οστεοποιείται

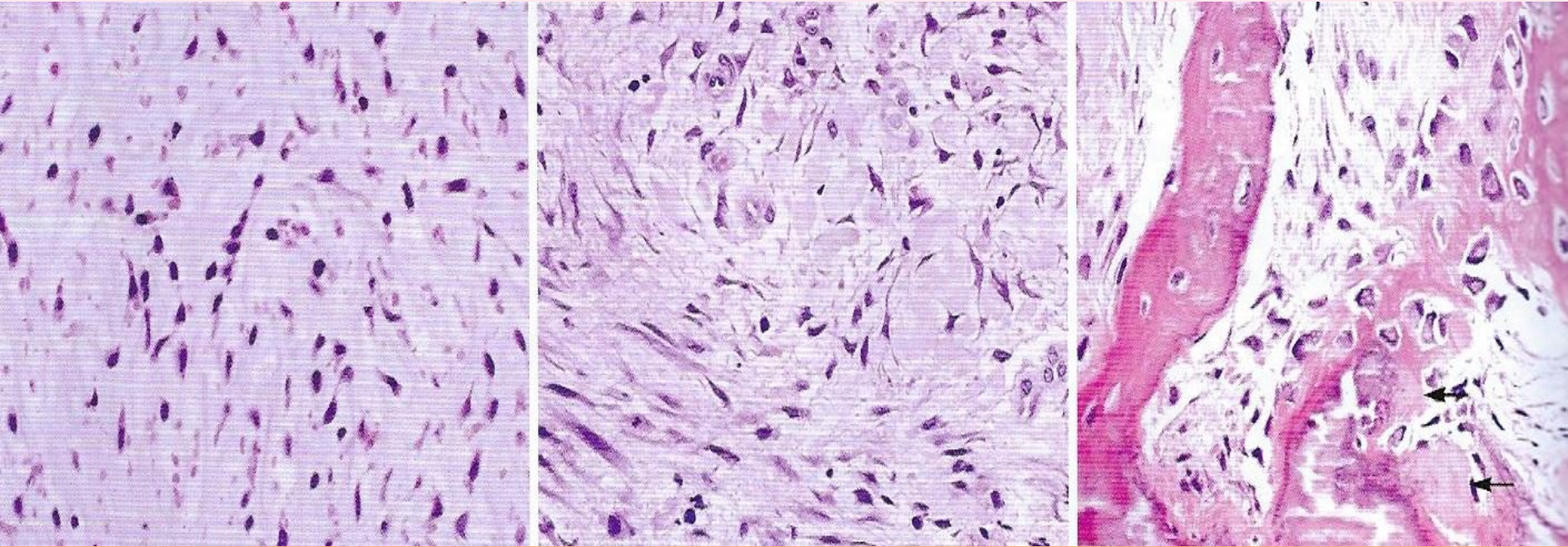
Οστεοχονδρομύξωμα – Ιστολογικά ευρήματα

Υποκυτταρικός
νεοπλασματικός ιστός
που διαβρώνει τον φλοιό

Λόβια με μυξωματώδη
εκφύλιση

Οστεοχονδρομύξωμα – Ιστολογικά ευρήματα

Πολυγωνικά κύτταρα με παραγωγή οστεοειδούς

Συνοβιακή χονδρωμάτωση

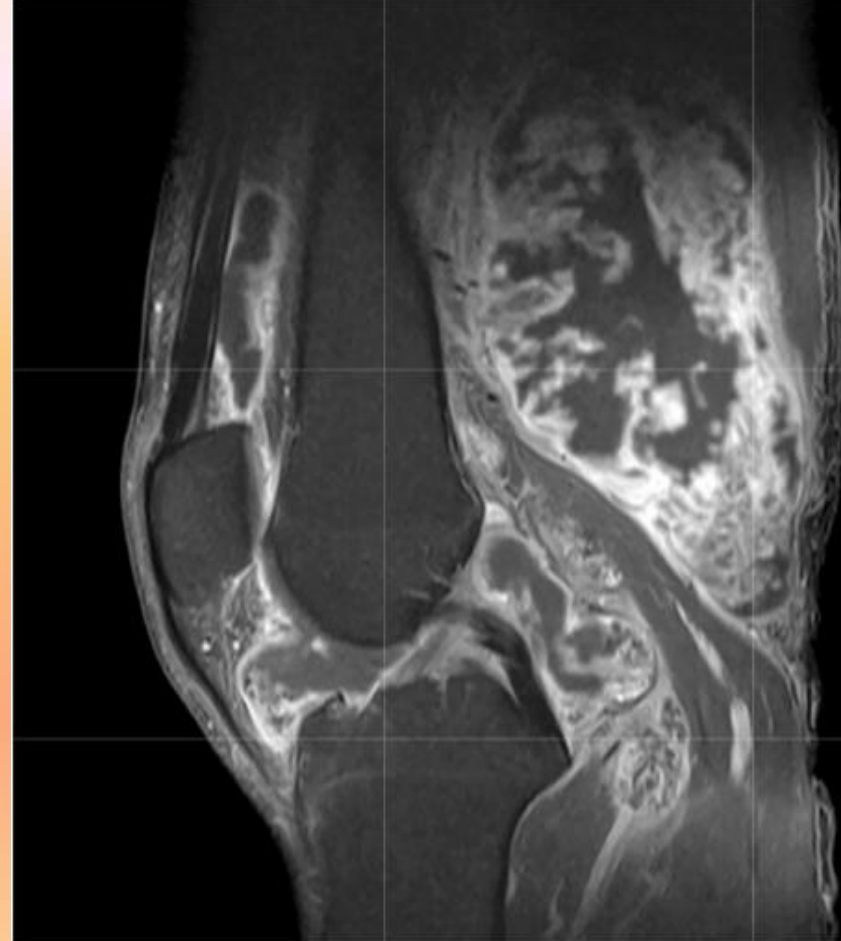
Ορισμός: Τοπικά επιθετικό νεόπλασμα αποτελούμενο από **λόβια υαλοειδούς χόνδρου** που αναγνωρίζονται **εντός της άρθρωσης**, στον υπορογόνο ιστό του αρθρικού υμένα και στο τενόντιο έλυτρο

Ηλικία: 3^η – 5^η δεκαετία

Εντόπιση: Μεγάλες αρθρώσεις

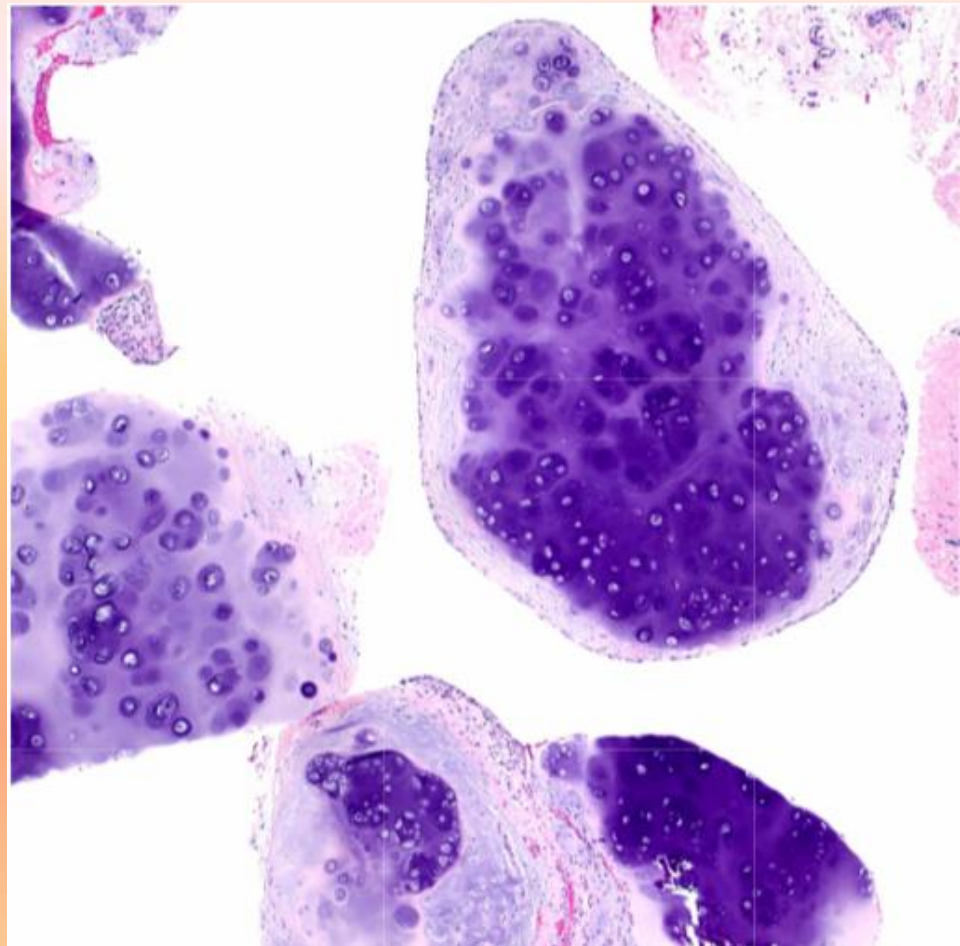
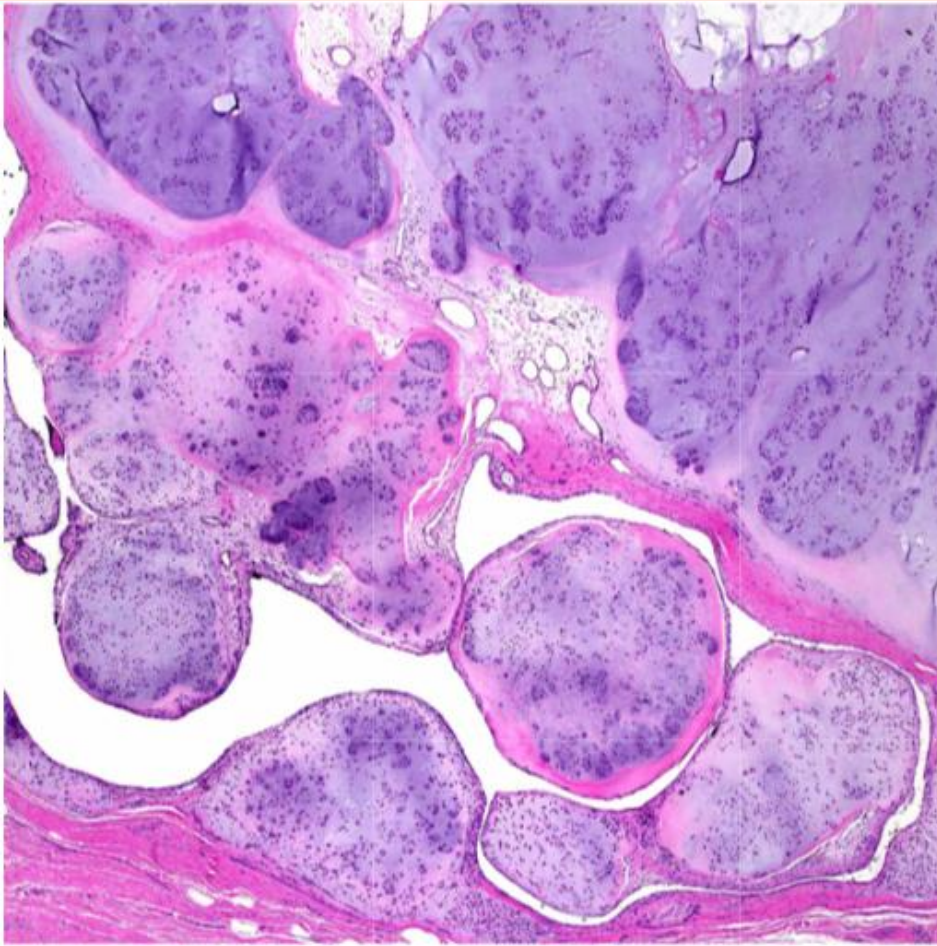
Τοπική υποτροπή: 15-20%, κακοήθης εξαλλαγή 5-10%

Συνοβιακή χονδρωμάτωση – Ιστολογικά ευρήματα

Παρουσία πολλαπλών ακτινοπυκνωτικών αλλοιώσεων εντός της άρθρωσης του γόνατος. (Απλή ακτινογραφία – αντίστοιχη μαγνητική τομογραφία)

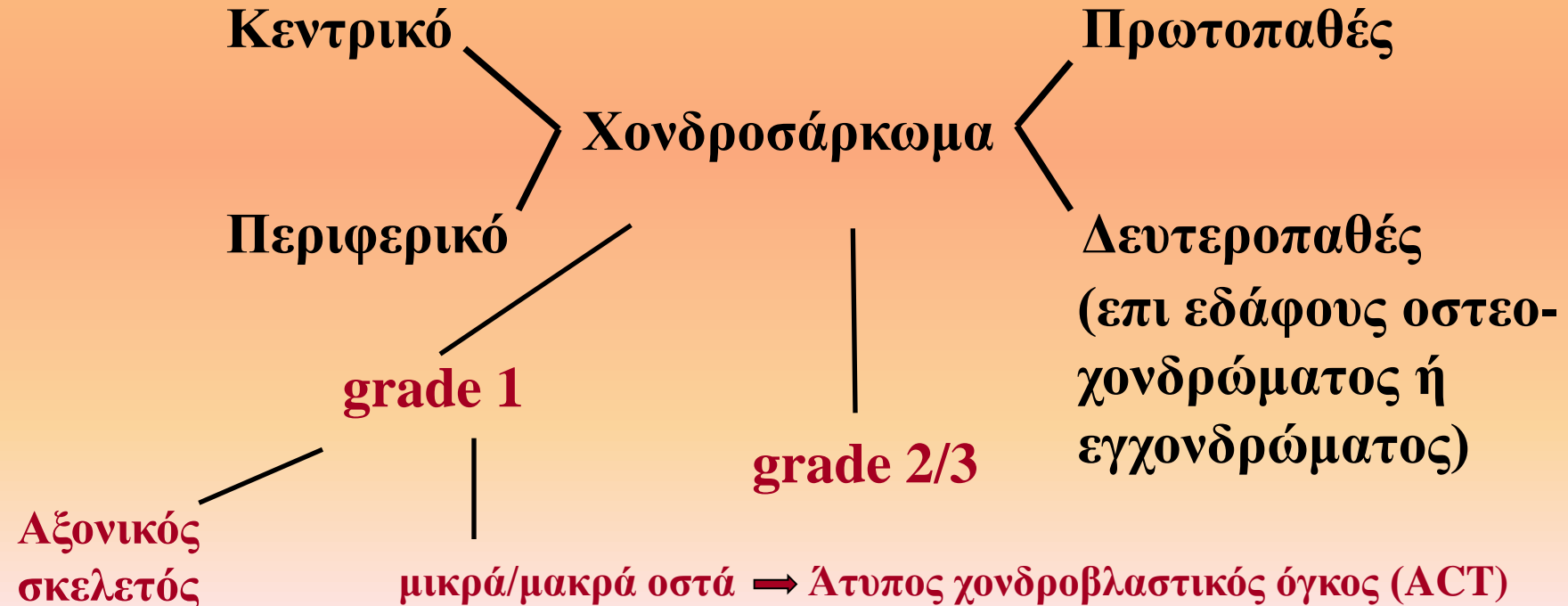
Συνοβιακή χονδρωμάτωση – Ιστολογικά ευρήματα

Κυτταροβριθή οζίδια υαλοειδούς χόνδρου, περιβαλλόμενα από ορογόνια κύτταρα, ελεύθερα ή σε επαφή με την ορογόνια μεμβράνη

Χονδροσάρκωμα

- Ορισμός: Κακοήθης όγκος αποτελούμενος από θεμέλια ουσία χόνδρου και νεοπλασματικά χονδροκύτταρα, χωρίς ένδειξη παραγωγής οστεοειδούς από τα νεοπλασματικά κύτταρα

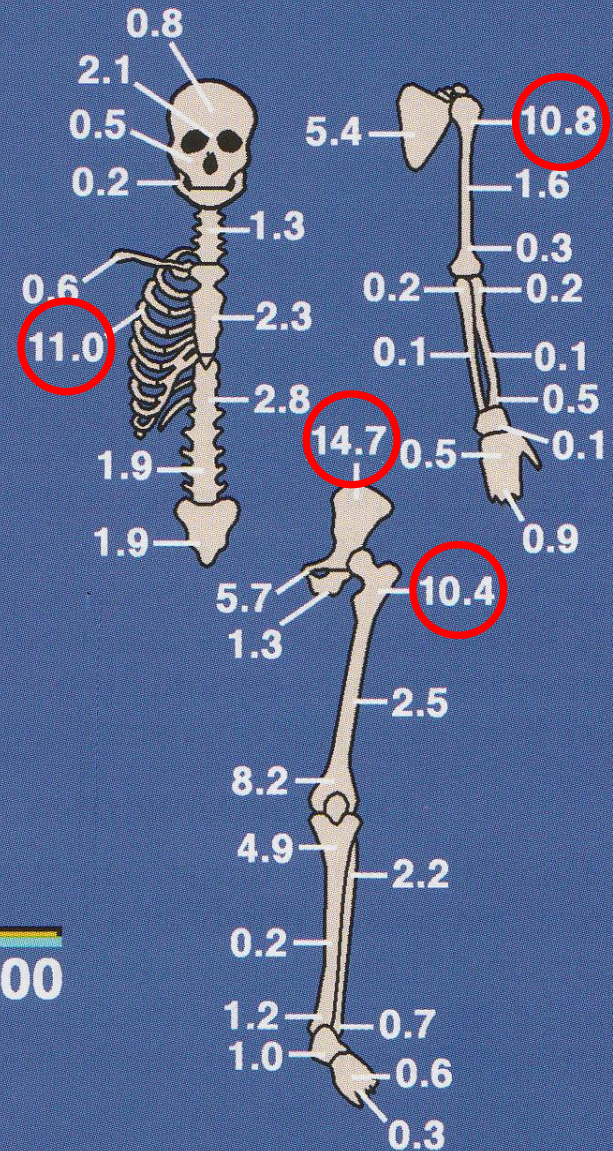
Πρωτοπαθές κεντρικό (συμβατικό) χονδροσάρκωμα

- **Ορισμός:** Χονδροσάρκωμα ενδομυελικά αναπτυσσόμενο σε φυσιολογικό οστούν
- **Συχνότητα:**
  - Συχνότερος τύπος χονδροσαρκώματος (>85-90%)
  - 20% των κακοήθων οστικών όγκων
  - Τρίτος πλέον συχνός πρωτοπαθής κακοήθης οστικός όγκος (μετά το μυέλωμα και το οστεοσάρκωμα)

Chondrosarcoma

n=992

Η πλειοψηφία των κακοήθων χονδροβλαστικών όγκων της βάσης του κρανίου είναι χονδροειδή χορδώματα & εκείνοι των γνάθων χονδροβλαστικά οστεοσαρκώματα

Πρωτοπαθές κεντρικό χονδροσάρκωμα

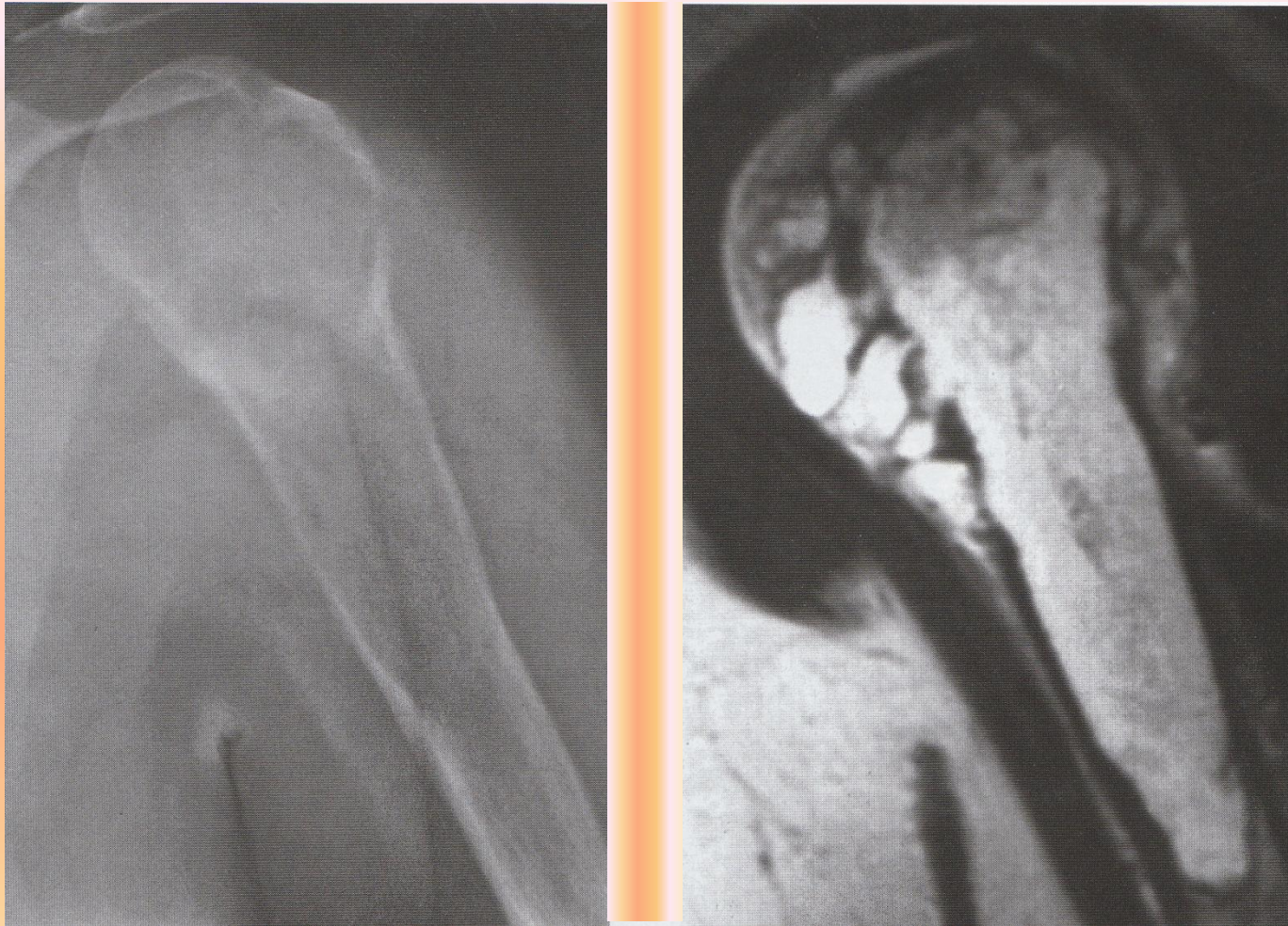
- Κλινική εικόνα: Πόνος μακράς διάρκειας βαθμιαία επιδεινούμενος
- Προσβολή διάφυσης-μετάφυσης
- Διάταση οστού
- Λυτική βλάβη με στικτές ή δακτυλιοειδείς αποτιτανώσεις
- Διάβρωση/πάχυνση φλοιού
- Επέκταση στα μαλακά μέρια (MRI)

«Διάταση οστού & πάχυνση φλοιού → χονδροσάρκωμα»

Εντύπωμα στην ενδοστική επιφάνεια, περιοστική αντίδραση, δακτυλιοειδείς αποτιτανώσεις

Εντύπωμα στην ενδοστική επιφάνεια

Πρωτοπαθές κεντρικό χονδροσάρκωμα

Χονδροσάρκωμα βραχιονίου με επέκταση στα μαλακά μόρια

Πρωτοπαθές κεντρικό χονδροσάρκωμα. Μακροσκοπική εικόνα

Κεντρική κυστική
εκφύλιση, νέκρωση,
μυξοειδής εκφύλιση

Διήθηση μυελού
Πάχυνση φλοιού
Μυξοειδής εκφύλιση

Λοβιώδης όψη, αποτιτάνωση
«Χονδροβλαστικοί όγκοι του
στέρνου είναι κατά κανόνα
κακοήθεις»

Πρωτοπαθές κεντρικό χονδροσάρκωμα

Μικροσκοπική εικόνα

- Λόβια νεοπλασματικών χονδροκυττάρων

Κυτταροβρίθεια

Χαρακτηριστικά της θεμέλιας ουσίας
(μυξοειδής ή όχι)

Μιτώσεις

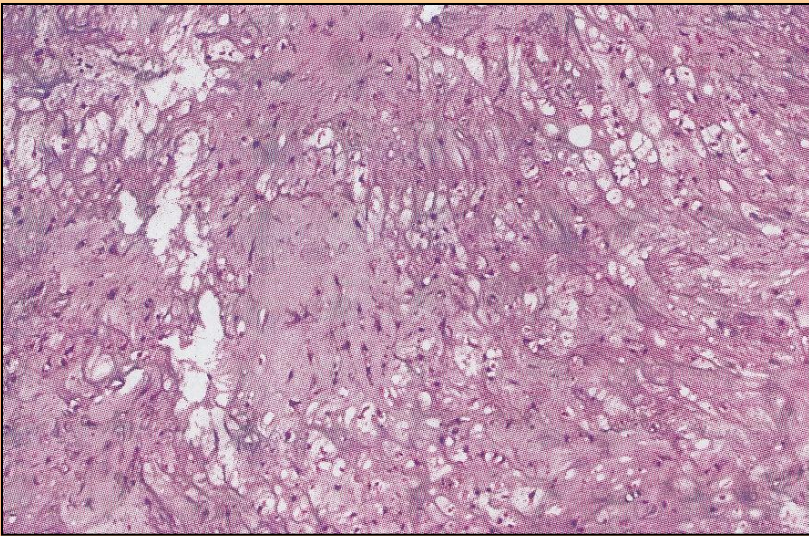
Κυτταρολογικά χαρακτηριστικά

Σχέση του όγκου με το οστόν

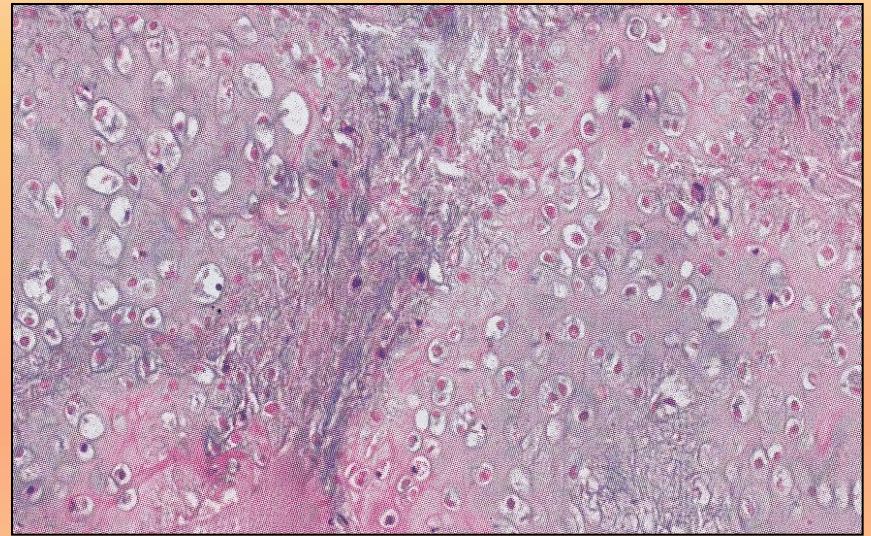
(«διηθητική συμπεριφορά») → διάγνωση χονδροσαρκώματος

Καθορισμός
βαθμού
κακοήθειας

Πρωτοπαθές κεντρικό χονδροσάρκωμα. Μικροσκοπική εικόνα

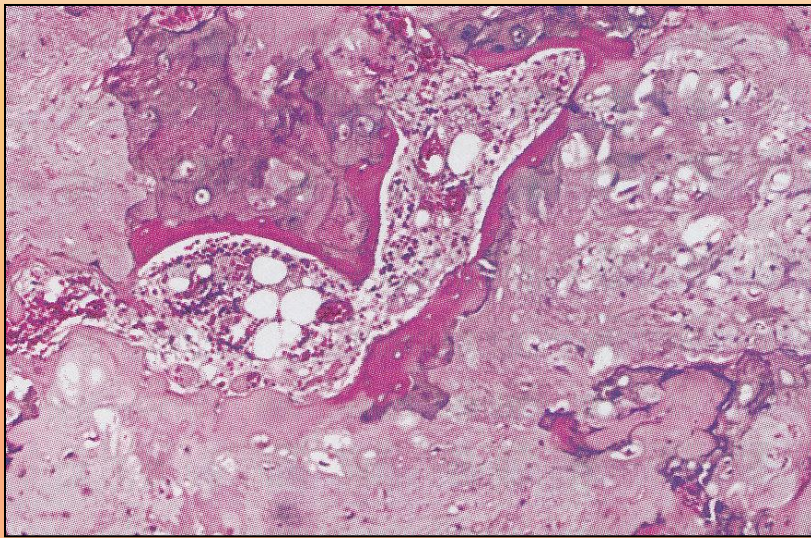

Εκφύλιση - μυξοειδές υπόστρωμα

Περιοχή νέκρωσης

Πρωτοπαθές κεντρικό χονδροσάρκωμα. Μικροσκοπική εικόνα

Εγκλωβισμός οστεοδοκίδων

**Διήθηση σπογγώδους οστού
από χονδροσάρκωμα**

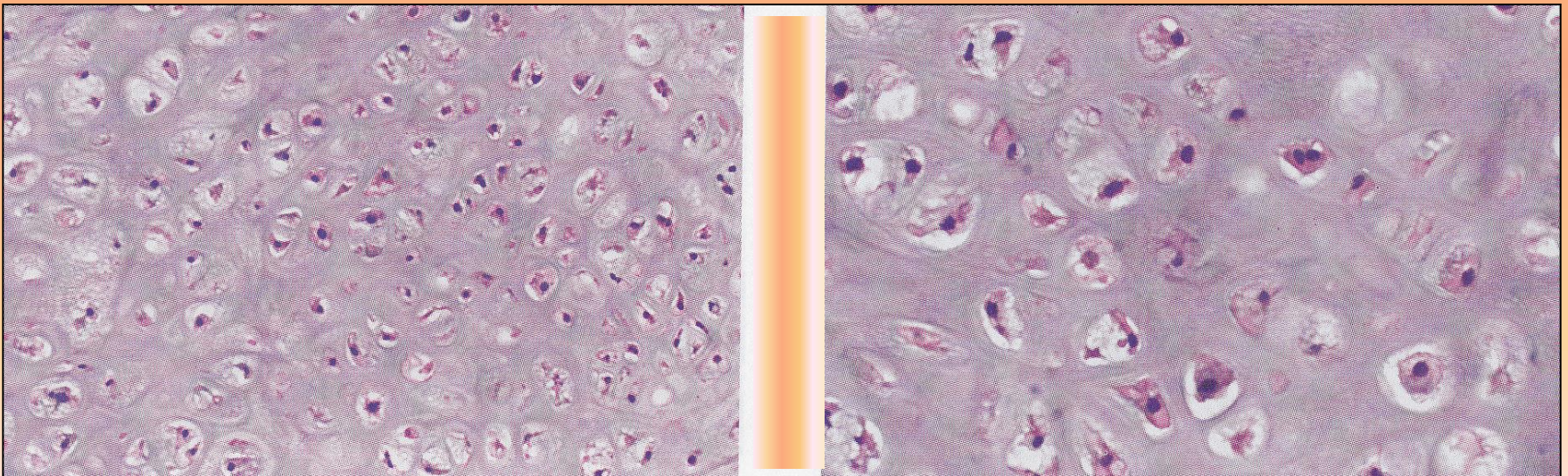
Πρωτοπαθές κεντρικό χονδροσάρκωμα.

Βαθμοποίηση

Grade 1: Δ.δ. από εγχόνδρωμα

(+ κλινικά άτυπος χονδροβλαστικός όγκος/απεικονιστικά χαρακτηριστικά)

- Μικρές εστίες νέκρωσης
- Διύρηνα χονδροκύτταρα
- ↑ Κυτταροβρίθεια - κυτταρολογική ατυπία
- Απουσία μιτώσεων
- Διηθητική συμπεριφορά

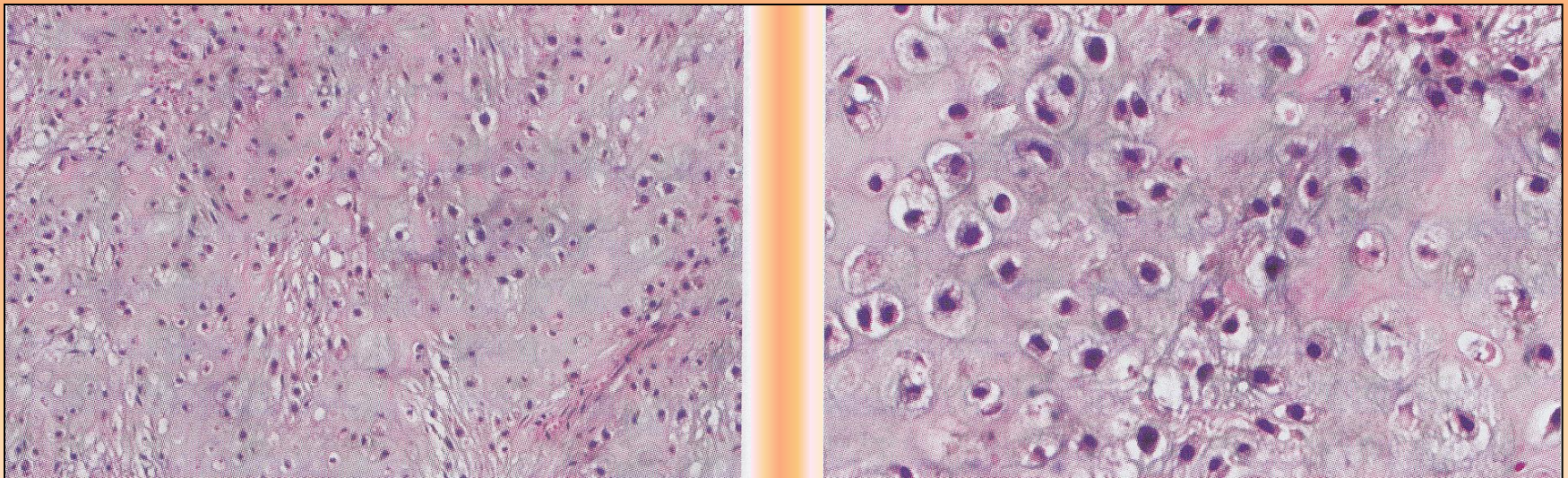

Πρωτοπαθές κεντρικό χονδροσάρκωμα. Βαθμοποίηση

Grade 2: Κυτταρολογική ατυπία και κυτταροβρίθεια εντονότερες σε σχέση με grade 1 – παρουσία σπάνιων μιτώσεων

→ Περιοχές νέκρωσης

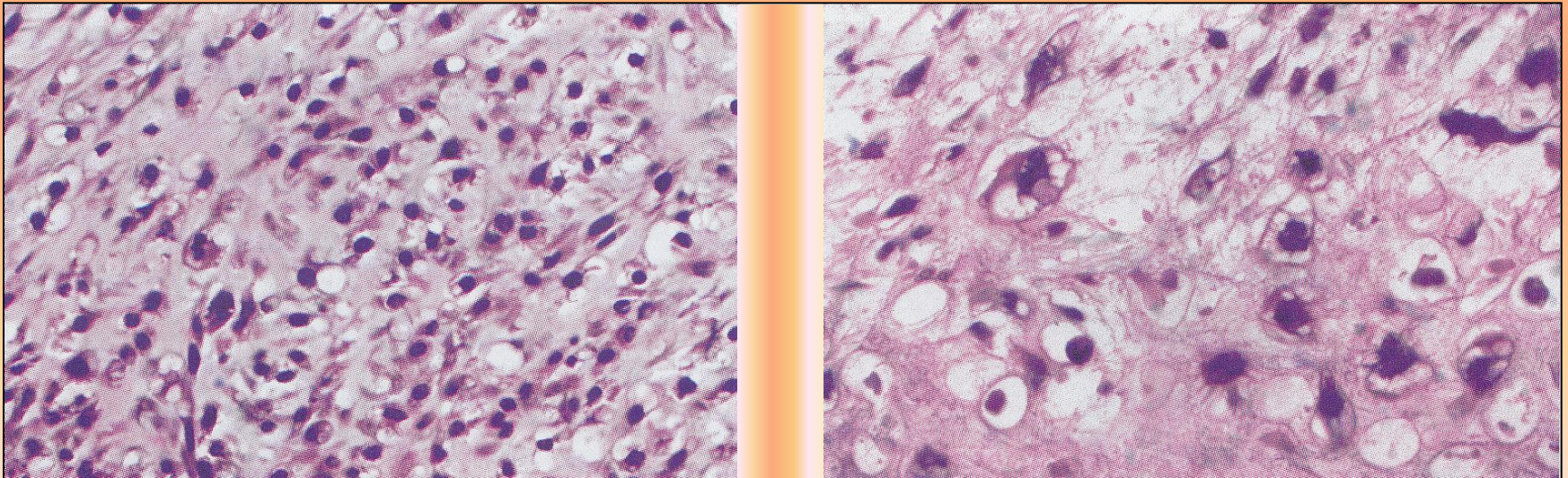
→ Αυξημένη κυτταροβρίθεια στην περιφέρεια των λοβίων (<2/10 HPF)

Πρωτοπαθές κεντρικό χονδροσάρκωμα. Βαθμοποίηση

Grade 3: ↑↑↑ κυτταροβρίθεια & πυρηνική ατυπία

- Ατρακτόμορφα κύτταρα
- Μιτώσεις
- Εκτεταμένη νέκρωση

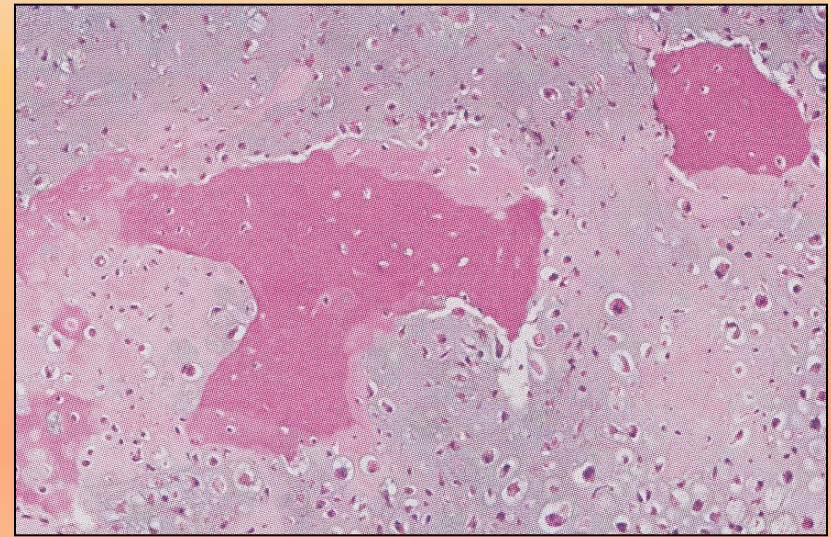
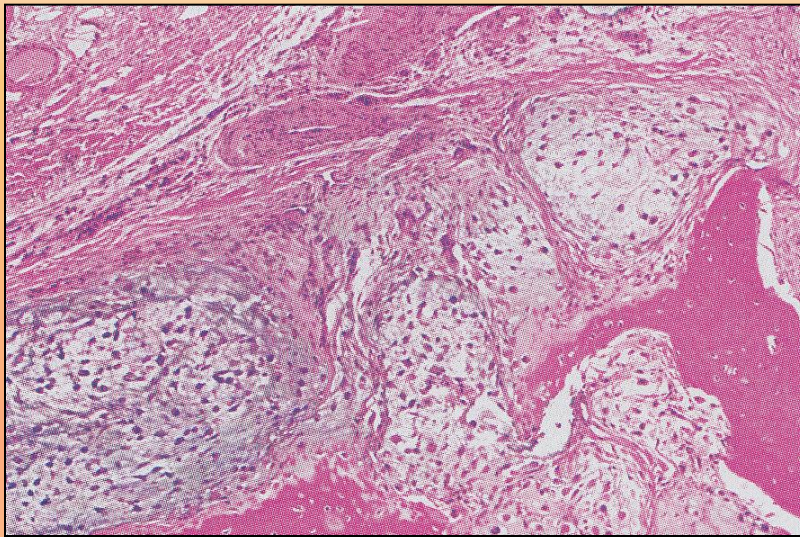
Enchondroma	Low-Grade Chondrosarcoma/ACT	Notes
<p>Pain usually not attributed directly to neoplasm</p> <p>Frequently produces fracture in short tubular bones</p>	<p>Pain attributed to neoplasm</p> <p>Pathological fracture in long tubular bones is uncommon</p>	<p>May be difficult to assess due to proximity of enchondromas to joints and multiple causes of pain</p>
<p>Hypocellular; few binucleated chondrocytes</p> <p>Myxoid matrix uncommon; more frequent in enchondromatosis</p> <p>Chondrocyte necrosis may occur in areas of calcification</p>	<p>Increased cellularity, binucleated chondrocytes</p> <p>Myxoid matrix may be present</p> <p>Chondrocyte necrosis in noncalcified areas</p>	<p>Cytologic and histologic features may overlap</p> <p>Degree of overlap even more apparent in patients with multiple enchondromas (enchondromatosis)</p>
<p>Absence of mitotic activity</p>	<p>Mitoses absent</p>	<p>Mitotic activity is absent in both tumors and is not helpful in distinguishing between enchondroma and low-grade chondrosarcoma/ACT</p>
<p>Lack infiltrative growth pattern</p> <p>Lobules of tumor are often surrounded by rim of reactive bone</p>	<p>Infiltrative growth pattern with encasement of preexisting trabecular bone and permeation of haversian systems</p>	<p>This feature is diagnostic of low-grade chondrosarcoma/ACT and is not seen in enchondroma</p>

Πρωτοπαθές κεντρικό χονδροσάρκωμα. Βαθμοποίηση

- Ο βαθμός κακοήθειας αποτελεί τον ισχυρότερο προβλεπτικό δείκτη τοπικής υποτροπής & μετάστασης
- Grade 1 [άτυπος χονδροβλαστικός όγκος] ⇒ πλήρης απόξεση
- Grade 2/3 ⇒ χειρουργική εκτομή
- Χονδροσάρκωμα στον αξονικό σκελετό χειρουργική εκτομή ανεξαρτήτως grade
- Στην υποτροπή ο βαθμός κακοηθείας δυνατόν να είναι υψηλότερος
- Η βαθμοποίηση είναι υποκειμενική (Grade III: 5%-44% σε διαφορετικά κέντρα)

Πρωτοπαθές κεντρικό χονδροσάρκωμα. Μικροσκοπικά ευρήματα - Διαφορική διάγνωση

Εγγόνδρωμα

**Για τους χονδροβλαστικούς όγκους των μικρών οστών,
το πλέον σημαντικό κριτήριο για τη διάγνωση
χονδροσαρκώματος αποτελεί η διήθηση του φλοιού
και των πέριξ μαλακών μορίων.**

Χονδροσάρκωμα

Ανοσοφαινότυπος: S100+/ERG+

Μοριακά ευρήματα: Μετάλλαξη IDH (πρωτοπαθές κεντρικό 50%, δευτεροπαθές κεντρικό 80%)

Ο ανοσοφαινότυπος και τα μοριακά ευρήματα δεν βοηθούν στην διαφορική διάγνωση εγχονδρώματος/συμβατικού

Πρωτοπαθές κεντρικό χονδροσάρκωμα

Μικροσκοπικά ευρήματα - Διαφορική διάγνωση

Χονδροβλαστικό οστεοσάρκωμα

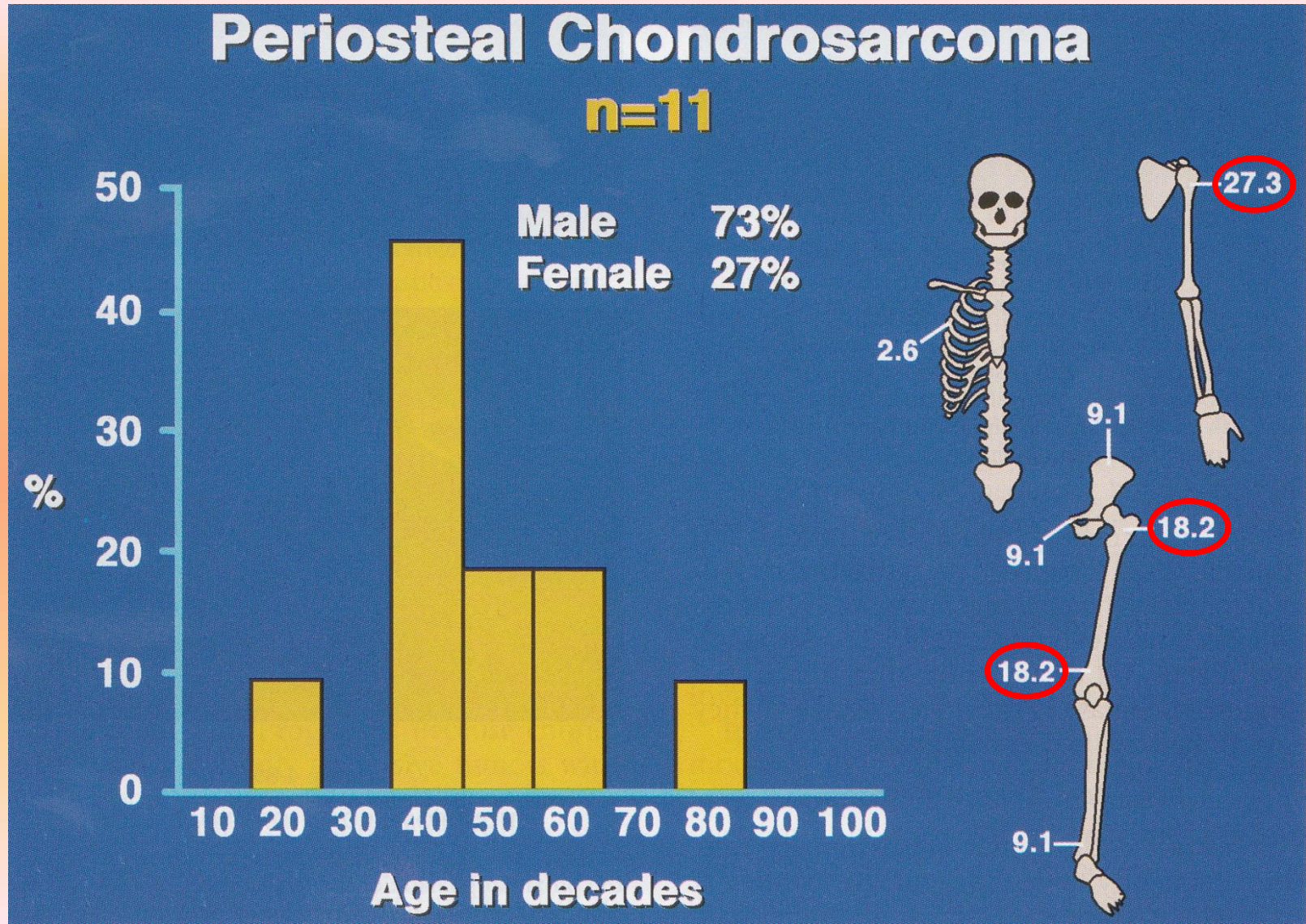
- Νεότερη ηλικία
- Ατρακτόμορφα κύτταρα που παράγουν οστεοειδές

Χόρδωμα (όταν ο όγκος αφορά στη βάση του κρανίου)

Κυτοκερατίνες/EMA +

Περιοστικό Χονδροσάρκωμα

- Ορισμός: Κακοήθης όγκος υαλοειδούς χόνδρου αναπτυσσόμενος στην επιφάνεια της μετάφυσης των μακρών οστών

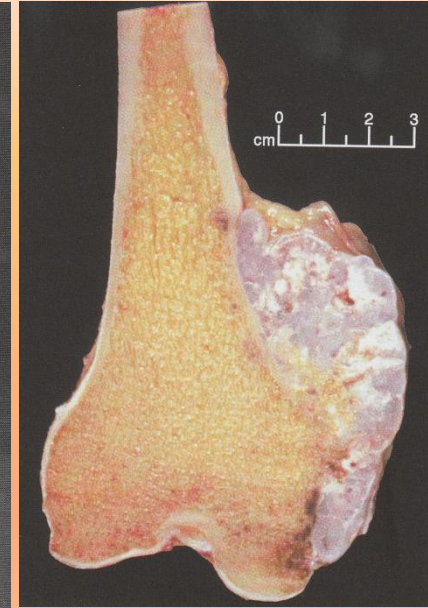
Περιοστικό Χονδροσάρκωμα.

Ακτινολογικά - μακροσκοπικά ευρήματα

- Οστική βλάβη με στικτές αποτιτανώσεις
- Καλύπτεται από το υπεργερμένο περίοστεο
- Μέγεθος >5εκ.
(δ.δ. από περιοστικό χόνδρωμα)
- Απουσία διήθησης μυελού
- Απουσία σαφών ορίων προς το μυελό και τα μαλακά μόρια (δ.δ. από περιοστικό χόνδρωμα)
- Επέκταση στα μαλακά μόρια

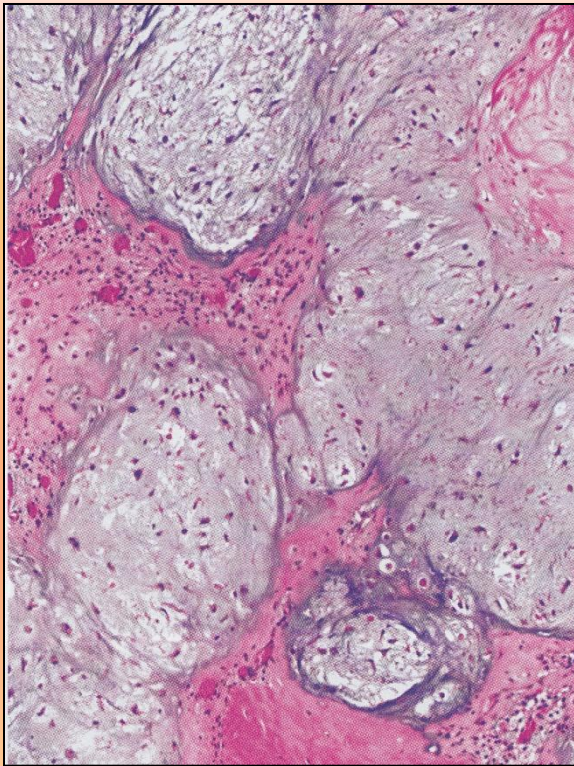

Περιοστικό
χονδροσάρκωμα
της άπω κνήμης
με συνοδό
σκλήρυνση
του μυελού

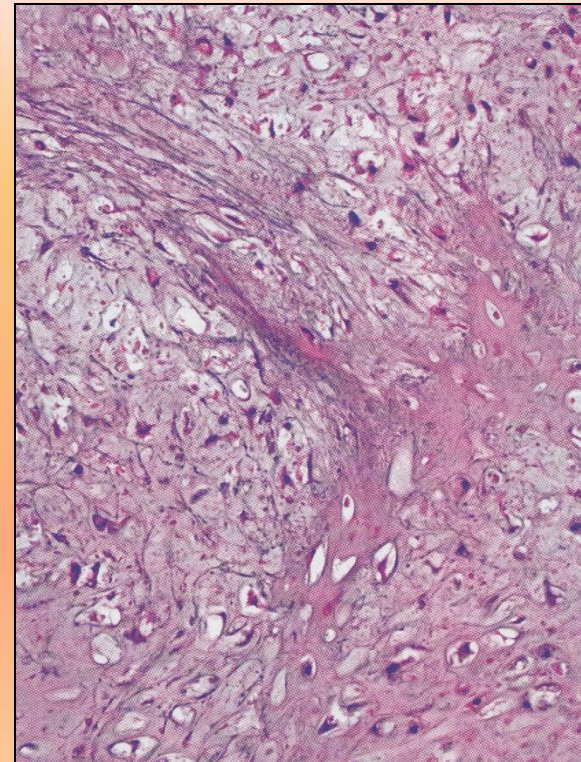

Χόνδρινος
όγκος στην
επιφάνεια
του άπω
μηριαίου

Περιοστικό Χονδροσάρκωμα. Μικροσκοπικά ευρήματα

**Επέκταση στα μαλακά
μόρια**

**Εκτεταμένη μυξοειδής
εκφύλιση (δ.δ. από
περιοστικό χόνδρωμα)**

Περιοστικό Χονδροσάρκωμα. Διαφορική διάγνωση

Περιοστικό χόνδρωμα

Μικρό μέγεθος

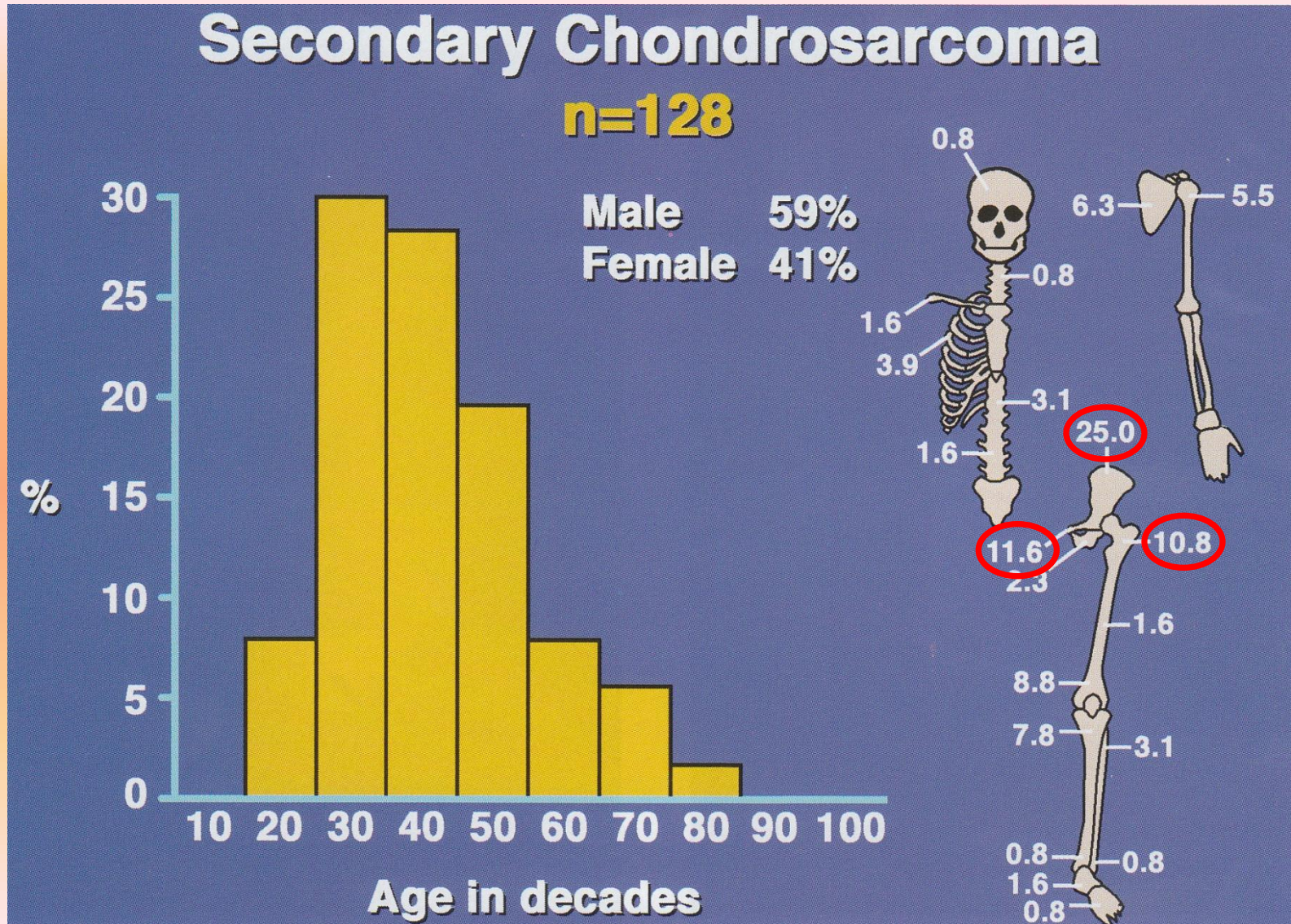
Σαφή όρια προς το μυελό και τα μαλακά μόρια

Εστιακή μυξοειδής εκφύλιση

Μοριακά ευρήματα: IDH μετάλλαξη (60%)

Δευτεροπαθές Χονδροσάρκωμα

- Ορισμός: Κακοήθης όγκος υαλοειδούς χόνδρου αναπτυσσόμενος στο έδαφος προϋπάρχοντος εγχονδρώματος (κεντρικό) ή οστεοχονδρώματος (περιφερικό)

Δευτεροπαθές Χονδροσάρκωμα

- Κλινική εικόνα: Απότομη αύξηση μεγέθους ή επιδείνωση πόνου σε ασθενείς με γνωστό καλοήγη χονδροβλαστικό όγκο
- Οι ασθενείς είναι μια δεκαετία νεότεροι σε σχέση με εκείνους με πρωτοπαθές χονδροσάρκωμα
- Η πρόγνωση είναι εξαιρετική για τους όγκους που αναπτύσσονται στο έδαφος προϋπάρχοντος οστεοχονδρώματος → συνήθως grade 1
- Grade 1 άτυπος χονδροβλαστικός όγκος για μικρά/μακρά οστά
- Grade 1 χονδροσάρκωμα για τον αξονικό σκελετό
- Διήθηση του μίσχου του οστεοχονδροσάρκωματος ή επέκταση στα μαλακά μόρια → κακοήθους εξαλλαγή

Δευτεροπαθές Περιφερικό Χονδροσάρκωμα

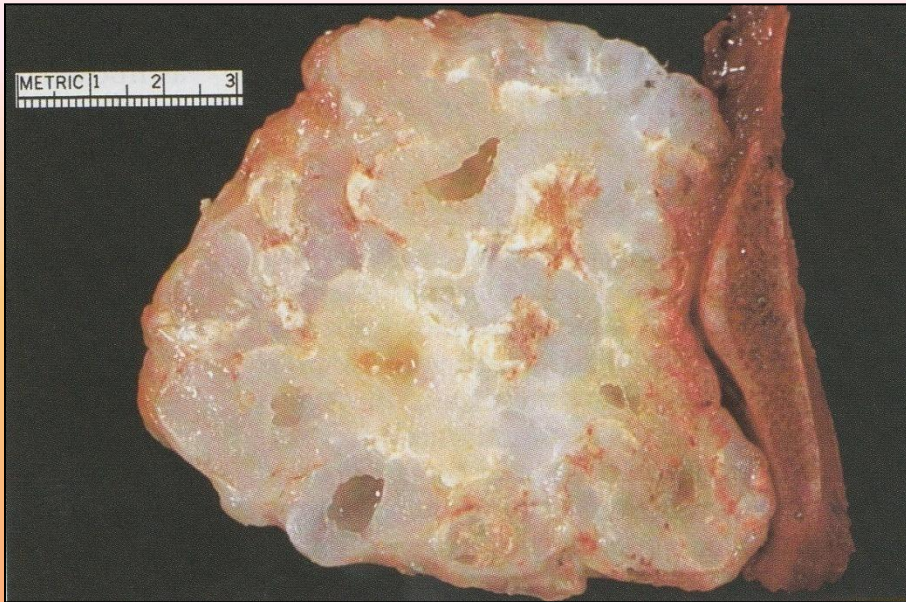

Οστεοχόνδρωμα

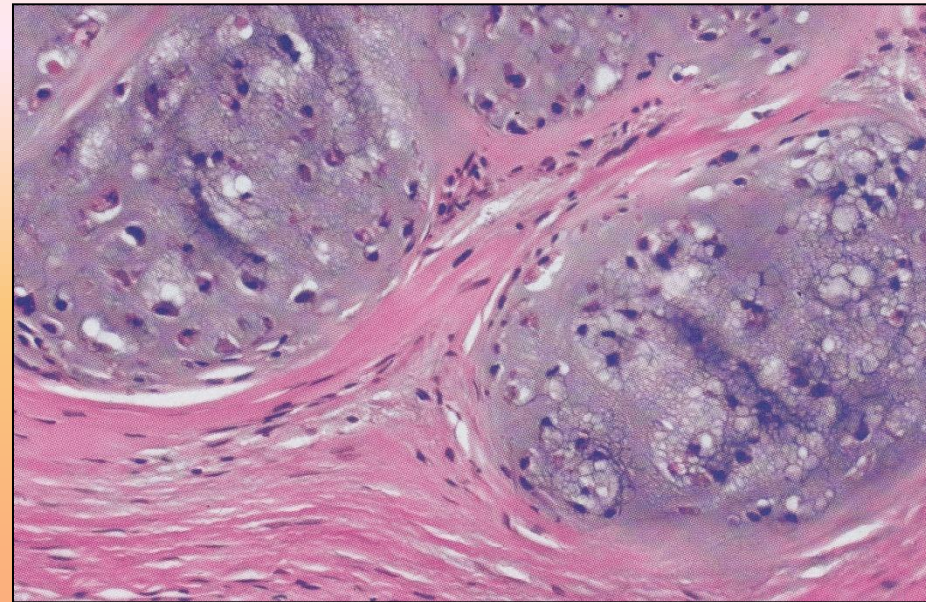
**Δύο έτη αργότερα, η χόνδρινη
καλύπτρα είναι παχυσμένη,
ανώμαλη με οζώδη όψη**

Δευτεροπαθές Χονδροσάρκωμα

**Κατάληψη του
οστεοχονδρώματος από χόνδρο
με εκτεταμένη μυξοειδή
εκφύλιση**

**Πάχος χόνδρινης καλύπτρας
(κάθετη μέτρηση) >2εκ**

Επέκταση στα μαλακά μέρη

**Κυστική εκφύλιση, νέκρωση ή
οζώδης διαμόρφωση του
χόνδρου της καλύπτρας δεν
είναι διαγνωστικά κακοήθους
εξαλλαγής**

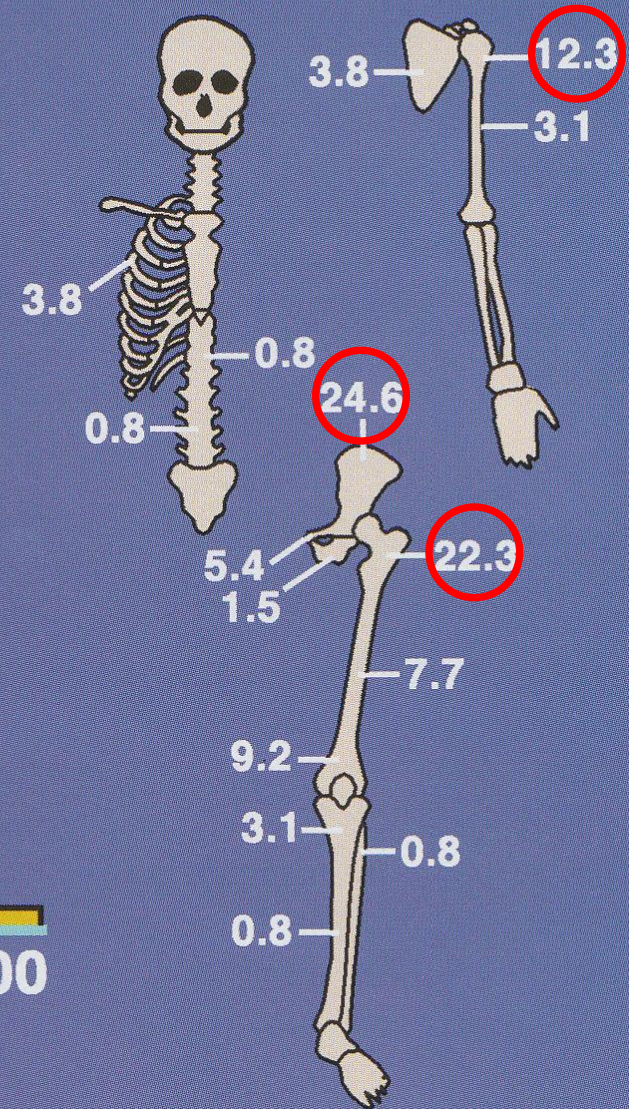
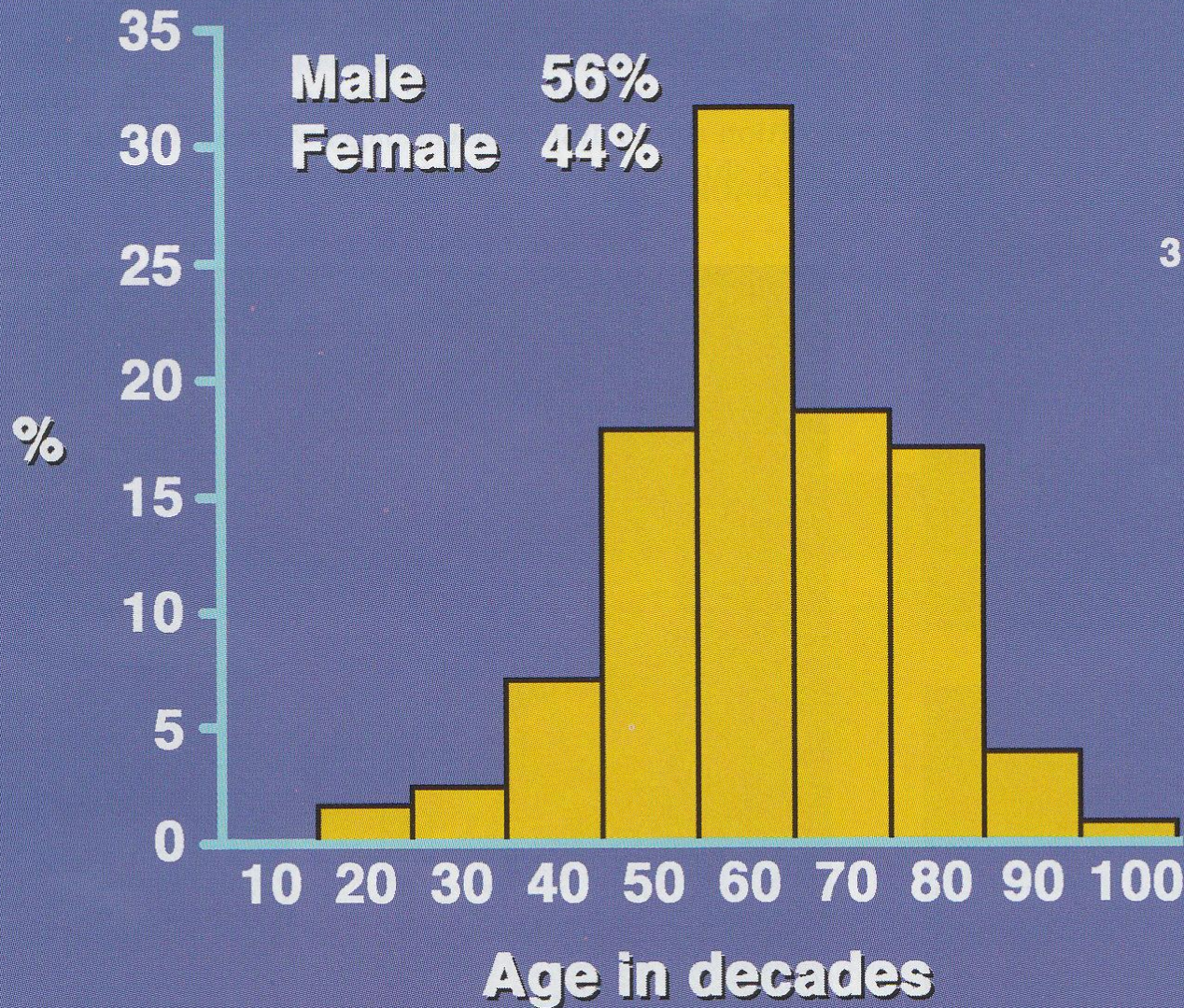
Αποδιαφοροποιημένο χονδροσάρκωμα

- **Ορισμός:** Διφασικός όγκος αποτελούμενος από ένα (συνήθως) καλά διαφοροποιημένο χονδροσάρκωμα σε επαφή με ένα υψηλής κακοήθειας μη χονδροβλαστικό σάρκωμα
- **Συχνότητα:** 10% των χονδροσαρκωμάτων
- **Κλινική εικόνα:** Αντίστοιχη με του συμβατικού χονδροσαρκώματος
- **Ηλικία:** μια δεκαετία μεγαλύτερη σε σχέση με το συμβατικό χονδροσάρκωμα

De differentiated Chondrosarcoma

n=130

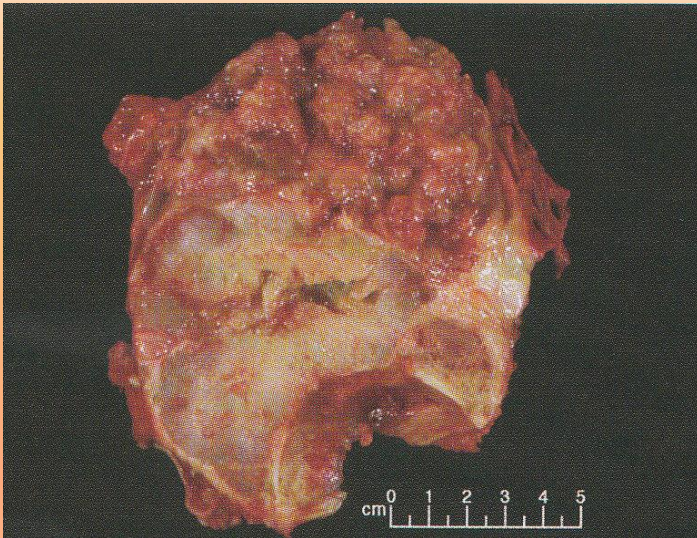
Αποδιαφοροποιημένο χονδροσάρκωμα. Ακτινολογικά ευρήματα

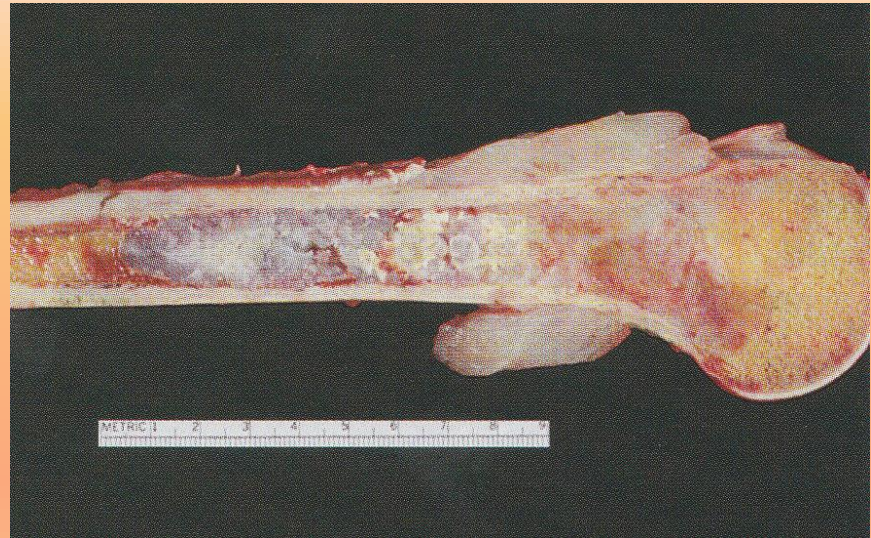
- Μεγάλου μεγέθους μάζα
- Καταστροφή φλοιού
- Διήθηση μαλακών μορίων
- Δίμορφη εικόνα:
  - κέντρο με στικτές / δακτυλιοειδείς αποτιτανώσεις (χονδροσάρκωμα)
  - περιφέρεια λυτική

Αποδιαφοροποιημένο χονδροσάρκωμα. Μακροσκοπικά ευρήματα

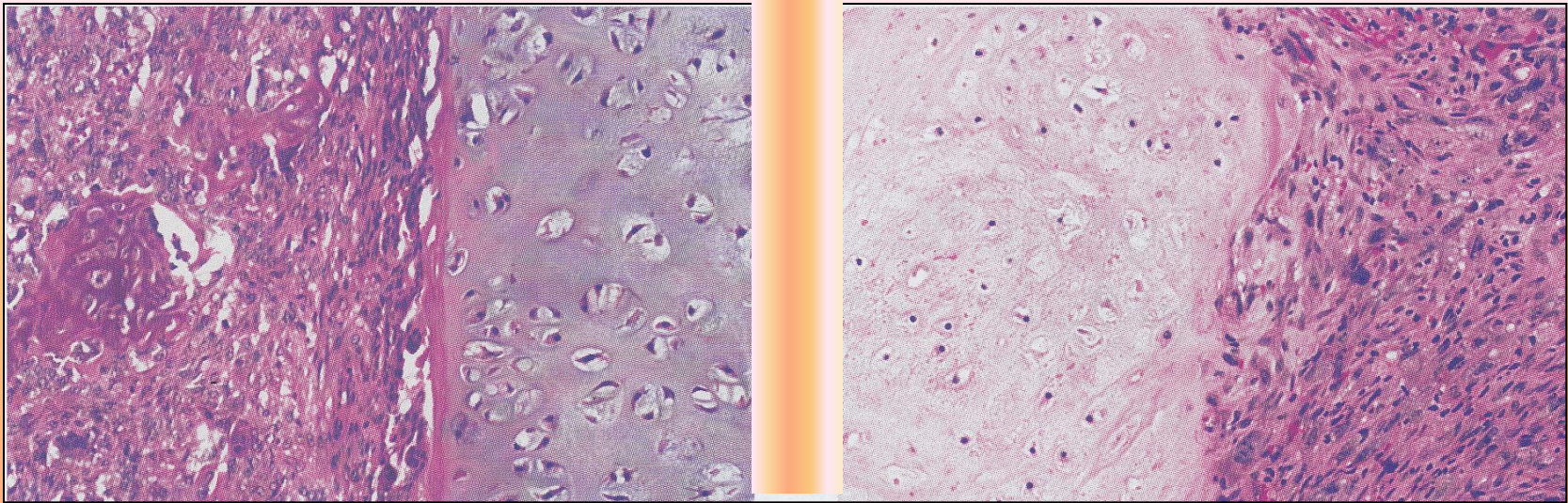

Κεντρικά χόνδρινη
περιοχή με μυξοειδή
εκφύλιση σε αντίθεση με
την εξωοστική αλλοίωση

Διήθηση μυελού από
νεόπλασμα χόνδρινης υφής
με συνοδό μάζα στα μαλακά
μόρια

Αποδιαφοροποιημένο χονδροσάρκωμα. Μικροσκοπικά ευρήματα

↑ grade οστεοσάρκωμα

↑ grade ατρακτοκυτταρικό σάρκωμα

↓ grade χονδροσάρκωμα

↓ grade χονδροσάρκωμα

- Πρόγνωση: ιδιαίτερα πτωχή
- Διαφορική διάγνωση:
  - **Χονδροβλαστικό οστεοσάρκωμα** (↑grade χονδροβλαστικό στοιχείο, ανάμιξη των δύο στοιχείων)
  - **Μεσεγχυματικό χονδροσάρκωμα** (μικροκυτταρικό μη χονδροβλαστικό στοιχείο)

Αποδιαφοροποιημένο χονδροσάρκωμα.

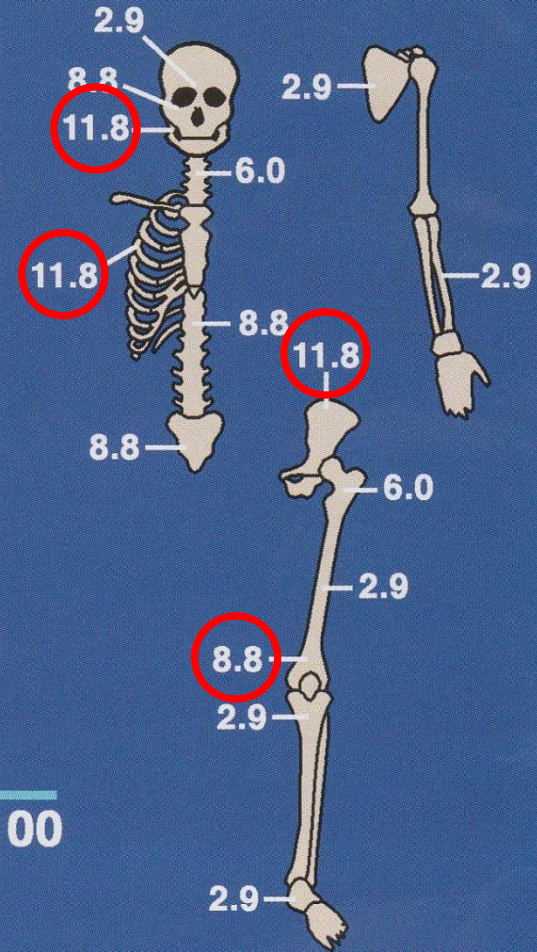
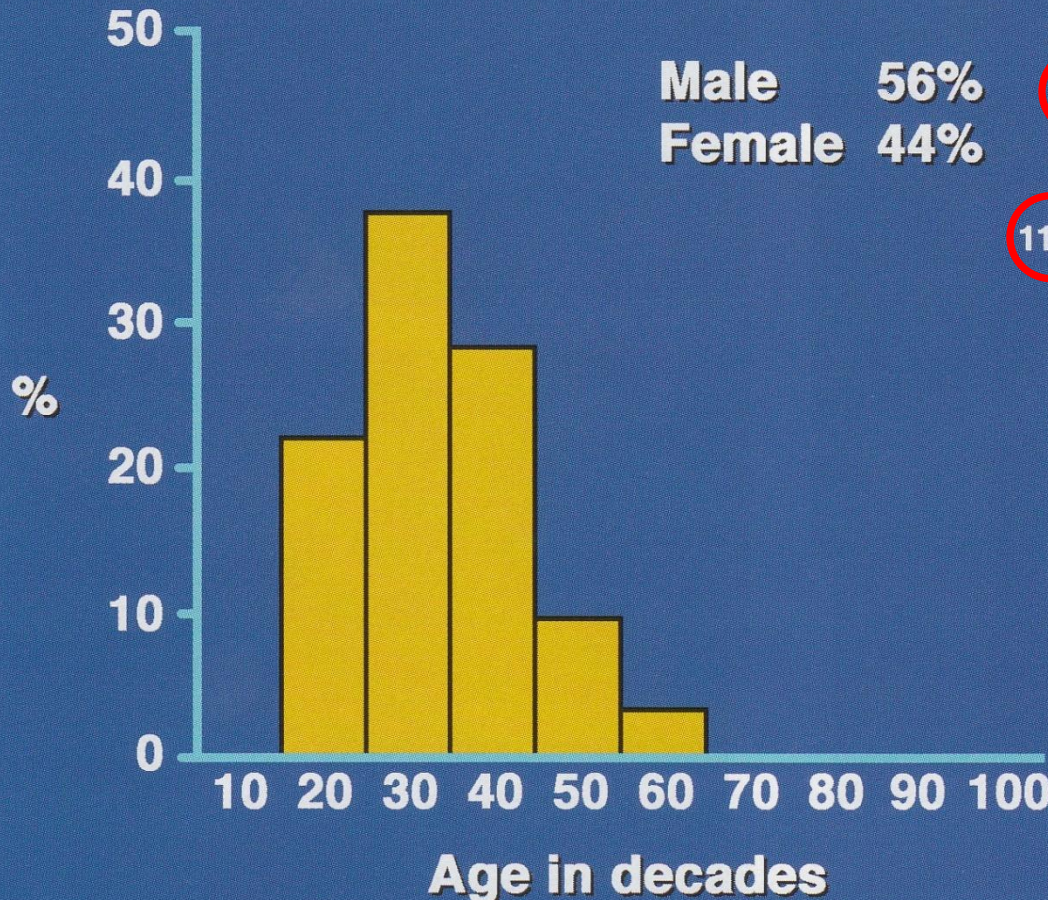
- Δυνατή η έκφραση κερατινών στο μη χονδροβλαστικό στοιχείο (δ.δ από σαρκωματοειδές καρκίνωμα)
- Πλειοψηφία IDH μετάλλαξη σε αμφότερα τα στοιχεία (δ.δ από οστεοδάρκωμα)

Μεσεγχυματικό χονδροσάρκωμα

- Ορισμός: Κακοήθης όγκος αποτελούμενος από αδιαφοροποίητα μικρά στρογγυλά κύτταρα με παρουσία νησίδων καλά διαφοροποιημένου υαλοειδούς χόνδρου

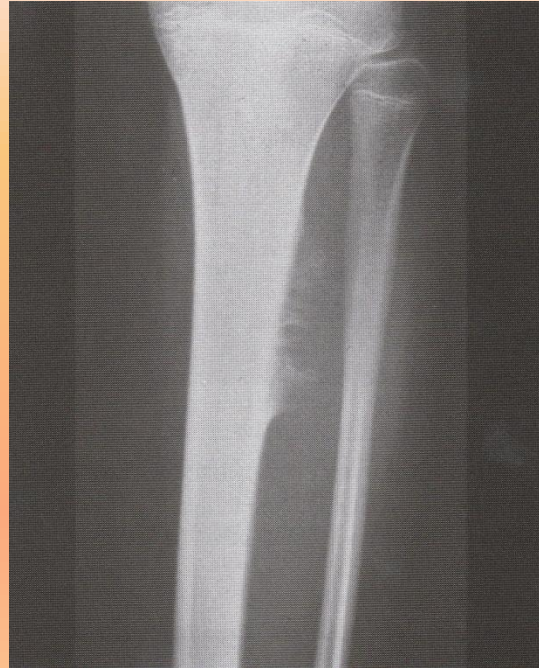
Mesenchymal Chondrosarcoma

n=32

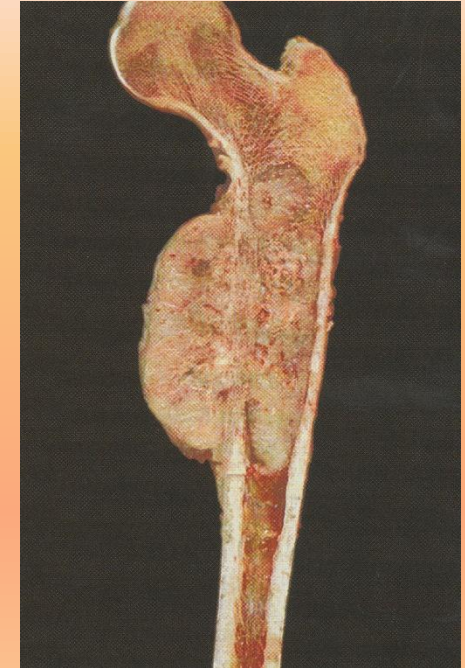

Μεσεγγυματικό χονδροσάρκωμα. Ακτινολογικά & μακροσκοπικά ευρήματα

- Λυτική βλάβη με ασαφή όρια
- Αποτιτανώσεις
- Εξωοστική επέκταση
- Μη ειδική ακτινολογική εικόνα κακοήθειας

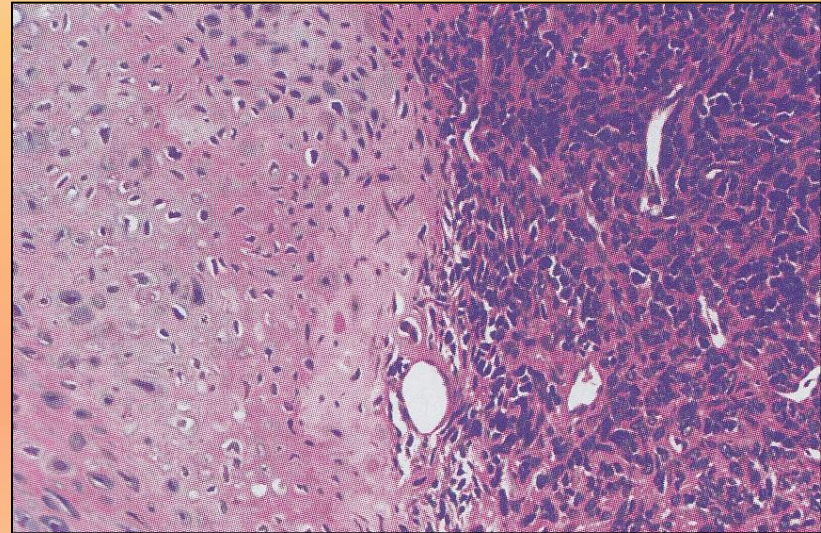
Ασυνήθης επιφανειακή ανάπτυξη (δ.δ. από περιοστικό οστεοσάρκωμα)

Κατάληψη της εγγύς μετάφυσης του μηριαίου & επέκταση στα μαλακά μέρη

Μεσεγχυματικό χονδροσάρκωμα. Μικροσκοπική εικόνα

- Χόνδρινη & μη χόνδρινη συνιστώσα σε ποικίλλουσες αναλογίες
- Χόνδρινη συνιστώσα συνήθως ↓ grade (S100+)
- Απότομη μετάπτωση μεταξύ των 2 στοιχείων
- Μη χόνδρινη συνιστώσα με μικροκυτταρική ή αδιαφοροποίητη ατρακτοκυτταρική μορφολογία (CD99+) & αιμαγγειοπερικυτωματώδες πρότυπο

Χόνδρινη &
μικροκυτταρική συνιστώσα

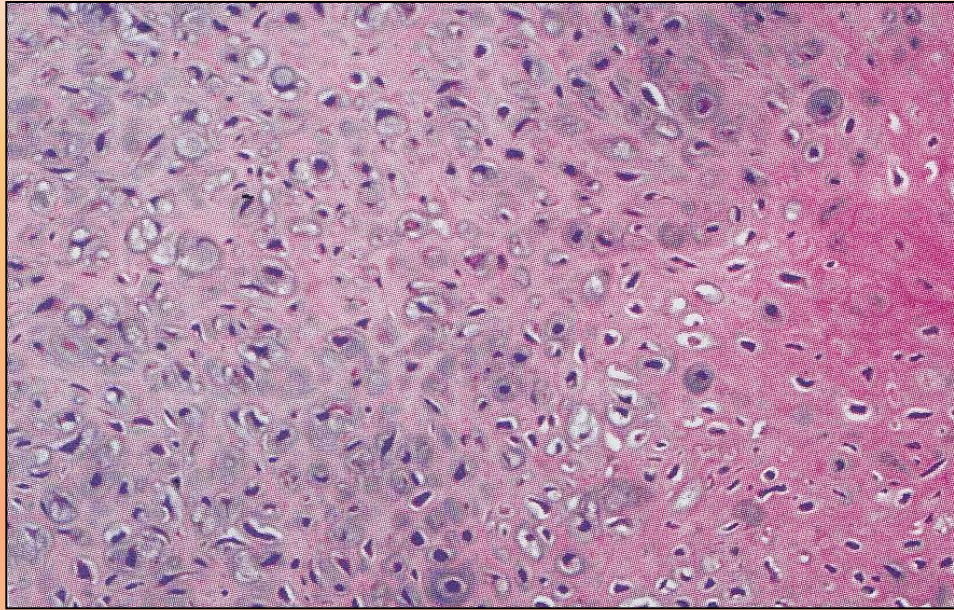

Μεσεγχυματικό χονδροσάρκωμα.

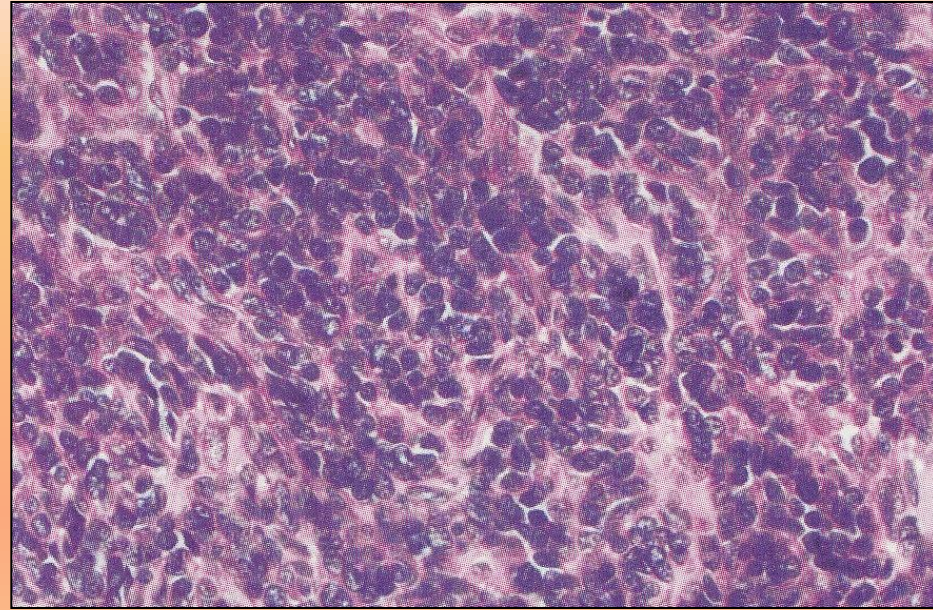
Ανοσοφαινότυπος: μη χονδροβλαστική συνιστώσα **SOX9+**
(**δ.δ από σ. Ewing**), **Leu7+**, **NSE+**, **CD99+**, **NKX2-2+**
(συχνά), **NKX3-1+** (συχνά)

Μοριακά ευρήματα: **HEY1-NCOA2 (90%)**, **IRF2BP2 –**
CDX1 (10%)

Μεσεγχυματικό χονδροσάρκωμα. Μικροσκοπική εικόνα

Χονδροειδής συνιστώσα
με μορφολογία ↓ grade
χονδροσαρκώματος με
οστεοποίηση

Μικροστρογγυλοκυτταρική
συνιστώσα

Μεσεγγυματικό χονδροσάρκωμα.

Διαφορική διάγνωση

- **Αιμαγγειοπερικύτωμα**

Απουσία χονδροειδούς στοιχείου

- **Μικροστρογγυλοκυτταρικό σάρκωμα & λέμφωμα**

Απουσία χονδροειδούς στοιχείου

Απουσία μεταγραφικού παράγοντα SOX9

- **Αποδιαφοροποιημένο χονδροσάρκωμα**

Μη χονδροειδής συνιστώσα με

μεγαλοκυτταρική/πλειόμορφη μορφολογία

- **Πρόγνωση:**

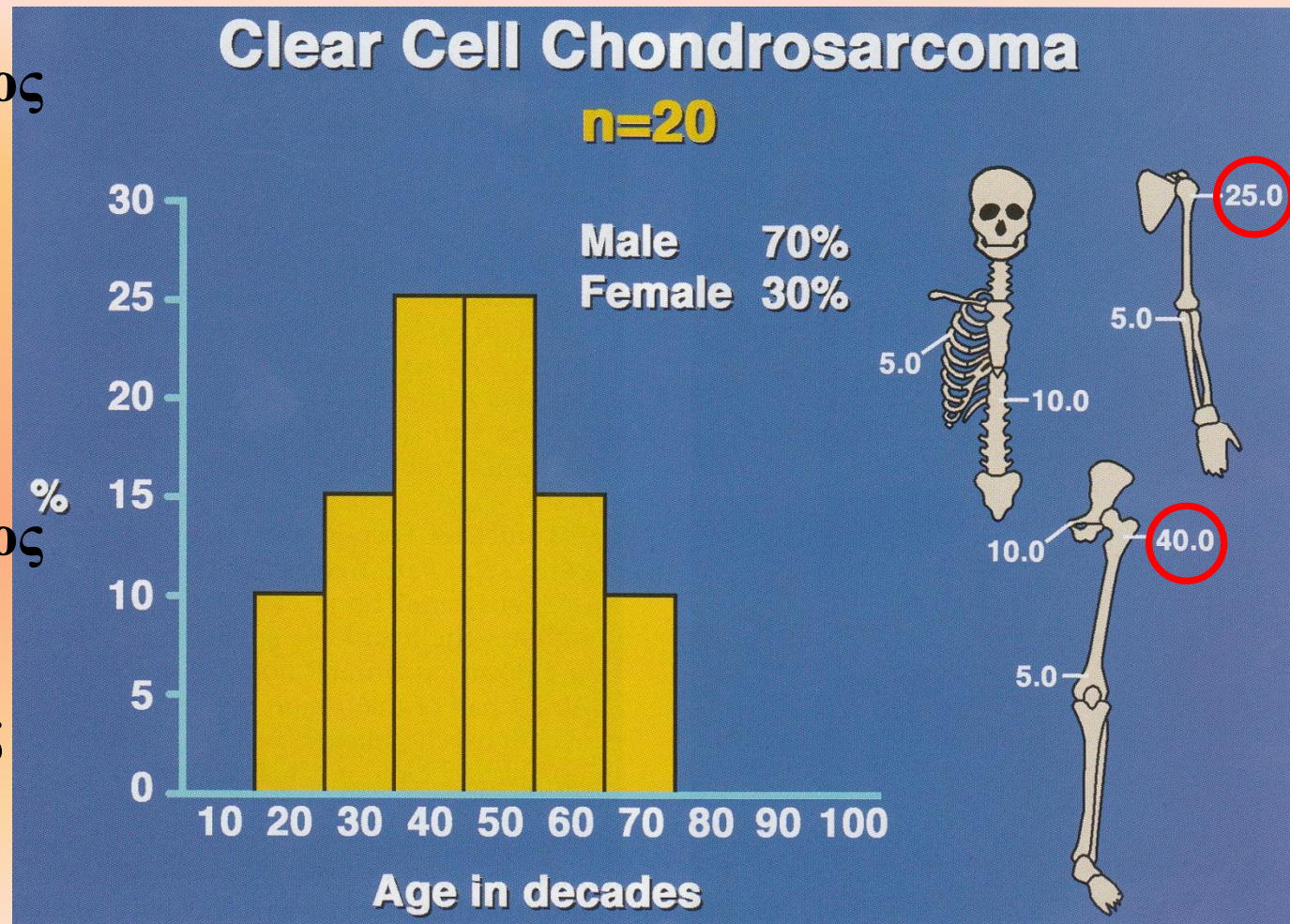
- Απρόβλεπτη αλλά γενικώς πτωχή

- Μεταστάσεις ακόμη και αρκετά έτη μετά την αρχική διάγνωση

- Καλύτερη πρόγνωση για όγκους οφθαλμικού κόγχου και γνάθου

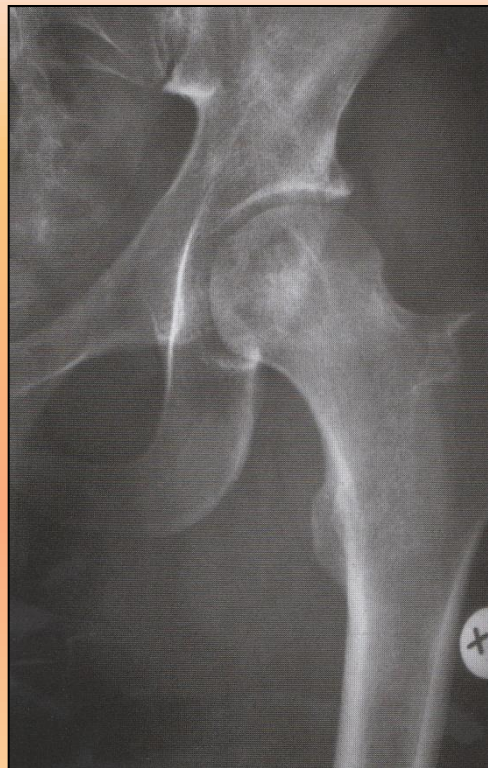
Διαυγοκυτταρικό χονδροσάρκωμα

- Ορισμός: Ποικιλία
↓ grade
χονδροσαρκώματος
με προτίμηση για
τις επιφύσεις των
μακρών οστών
- Συχνότητα:
Ο σπανιότερος
τύπος
χονδροσαρκώματος
- Κλινική εικόνα:
Πόνος, ενίοτε
μακράς διάρκειας

Διαυγοκυτταρικό χονδροσάρκωμα. Ακτινολογικά ευρήματα

- Λυτική επιφυσιακή αλλοίωση
- Αρχικά καλά αφορισμένη με σκληρυντική περιφέρεια
- Καταστροφή φλοιού
- Επέκταση στα μαλακά μέρια

Καλά αφορισμένη λυτική αλλοίωση με σκληρυντική περιφέρεια (δ.δ. χονδροβλάστωμα)

Οστεολυτική αλλοίωση κεφαλής βραχιονίου με παθολογικό κάταγμα στον αυχένα

Διαυγοκυτταρικό χονδροσάρκωμα. Μακροσκοπική & μικροσκοπική εικόνα

➤ Μακροσκοπική:

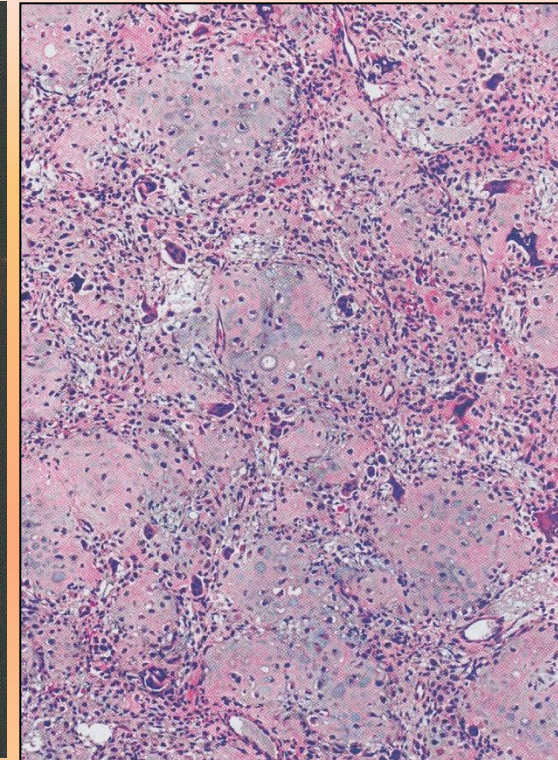
- Οζίδια χόνδρου
- Κυστικές περιοχές

➤ Μικροσκοπική:

- Λοβιώδες πρότυπο
- Οστεοδοκίδες εντός των λοβίων
- Καλοήθη γιγαντοκύτταρα
- Διαυγή νεοπλασματικά κύτταρα με εμφανές πυρήνιο
- Στοιχείο ανευρυσματικής κύστης

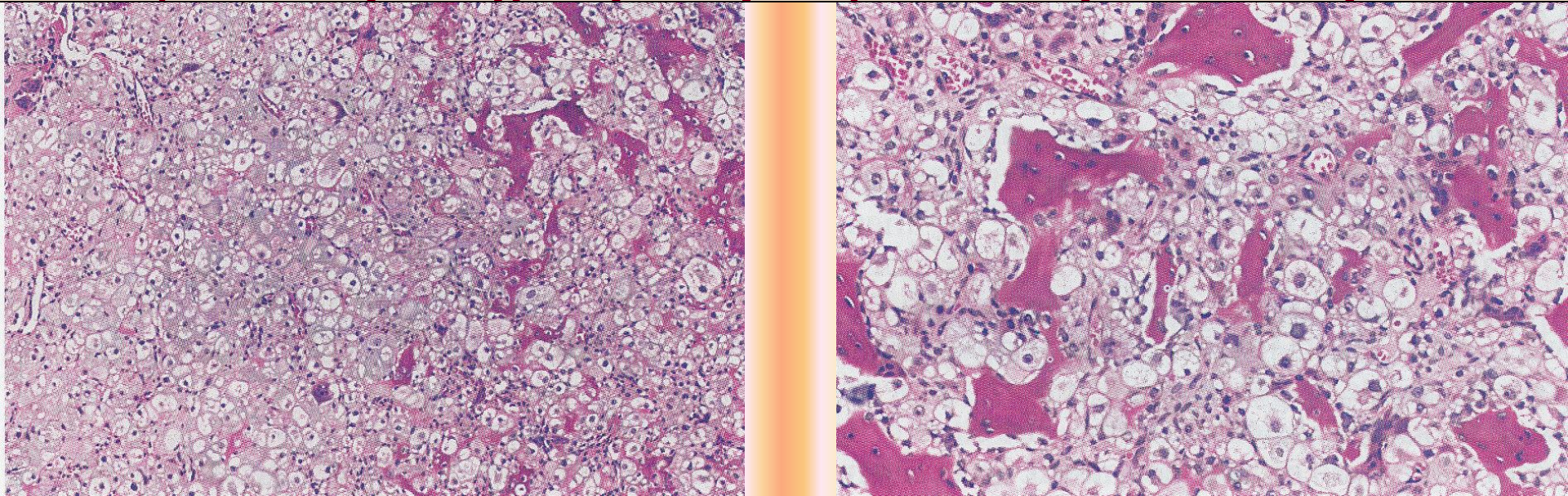

Κυστικός / αιμορραγικός όγκος επεκτεινόμενος στην αρθρική επιφάνεια (δ.δ. χονδροβλάστωμα)

Λοβιώδες πρότυπο, γιγαντοκύτταρα

Διαυγοκυτταρικό χονδροσάρκωμα - Μικροσκοπική εικόνα

Διαυγή νεοπλασματικά κύτταρα και πολυάριθμες μικρές οστεοδοκίδες

- Παρουσία διαυγοκυτταρικών περιοχών σε έκταση <20% σε συμβατικό χονδροσάρκωμα
- Ανοσοφαινότυπος: S100+ ενίοτε έκφραση κερατινών
- Σπάνια H3F3K36M μετάλλαξη $\longrightarrow$ H3F3B (όπως στο χονδροβλαστωμα)

Διαυγοκυτταρικό χονδροσάρκωμα

➤ Διαφορική διάγνωση

- **Χονδροβλάστωμα**
πυρηνικές εντομές
απουσία πυρηνίου
- **Οστεοβλάστωμα**
απουσία διαυγών κυττάρων
- **Οστεοσάρκωμα**
μετάφυση, ↑ ατυπία
- **Ανευρυσματική κύστη**
μετάφυση, απουσία διαυγών
κυττάρων στο τοίχωμα
- **Μεταστατικό νεφροκυτταρικό καρκίνωμα**
απουσία γιγαντοκυττάρων, απουσία
παραγωγής οστού, ανοσοϊστοχημεία
για CD10+ και PAX8

➤ Πρόγνωση

- Εκτομή en block
- Καθυστερημένες
υποτροπές
- Πιθανότητα
μετάστασης 15%

Κυριότερα μοριακά ευρήματα σε χονδροβλαστικούς όγκους

- Απενεργοποιητικές **μεταλλάξεις γονιδίων EXT (EXT1>>EXT2)** στα κύτταρα της χόνδρινης καλύπτρας σε **οστεοχόνδρωμα**, σποραδικό και οικογενές (80% σε μονήρες οστεοχόνδρωμα, πειραματικά δεδομένα) και στο **40% του περιφερικού δευτεροπαθούς χονδροσαρκώματος**
- Οι μεταλλάξεις EXT παρεμποδίζουν την παραγωγή της θειϊκής ηπαράνης, που είναι απαραίτητη για την επιφυσιακή πλάκα και οστεοποίηση
- Ενεργοποιητικές μεταλλάξεις γονιδίων IDH (IDH1, IDH2) σε εγχόνδρωμα (50%), εγχονδρωμάτωση (90%), περιοστικό χόνδρωμα, κεντρικό πρωτοπαθές/δευτεροπαθές (86%), περιοστικό (100%) και αποδιαφοροποιημένο χονδροσάρκωμα (50%)
- ❖ Πολύ χρήσιμο για τη διαφορική διάγνωση χονδροσαρκώματος (συμπεριλαμβανομένου και αποδιαφοροποιημένου) και χονδροβλαστικού οστεοσαρκώματος [απουσία IDH μεταλλάξεων σε οστεοσάρκωμα]
- ❖ Απουσία IDH μεταλλάξεων σε μεσεγχυματικό και διαυγοκυτταρικό χονδροσάρκωμα, συνοβιακή χονδρωμάτωση, οστεοχόνδρωμα, δευτεροπαθές περιφερικό χονδροσάρκωμα